

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Тхылъым лъэтегъэуцо фашыгъ

«Краснодарская Краснознаменная. 90 лет ратного пути» зыфиорэ тхылъэу ипчъагъэкIэ 400 хъоу къыдагъэкIыгъэм лъэтегъэуцо тыгъуасэ фашыгъ. Мыщ фэгъэхыгъэ зэлукIэу Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан дэжъ шызэхашагъэм къекIоллагъэх тхылъым изэхэгъэуцон Iоф дэзышIэгъэ автор купым ипашэу Леонид Рудяк, АР-м и ветеранхэм я Совет итхьаматэу Генрих Барташук. Iофтхьабзэм хэлэжъагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий Ивановыр, АР-м и Президентрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Александр Пиценкэр.

Я 131-рэ Мыекъопэ мотострелковэ бригадэм (джыр лъэхъан Урысыем ия 7-рэ дзэ базкIэ еджэх) тарихъ гъогоу къыкIугъэр, граждан ыкIи Хэгъэгу заохэм ялэхъан Кубань ыкIи Адыгеир шъхьафит шIыгъэным илахъу хэлъыр, нэмыкI лъэныкъохэри тхылъым къыреIотыкIых.

— Тарихъ гъогоу шIагъо къэзыкIугъэ бригадэр Адыгеим зэрэщыIэм урыгъушхонэу шыт, — къыIуагъ пэублэ псалъэ къышIыгъэ ТхьакIушынэ Аслъан. — Ар зызэхашагъэр илъэс 90-рэ зэрэхъурэр зэрифшъуашэу хэдгъэунэфыкIын, тидзэкIолIхэм лIыхъужынгъэу зэрэхъагъэр къэдгъэлъэгъон, яшIэжъ дгъэлъэпIэн фас. КыткIэхъухъэрэ лIэужхэр патриотэу плу-

гъэнхэмкIэ мэхъанэшхо зIэ тхылъым изэхэгъэуцон Iоф дэзышIэгъэ творческэ коллективым тызэрэфэразэр еIомэ сшIоигъу. Ветеранхэм, тидзэкIолIхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахъышIу шIыгъэныр джыр лъэхъан анахъ пшъэрылъ шъхьаIэхэм ащышIэу УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевыр УФ-м и Правительствэ ипашэу Владимир Путиныр къагъэнафэ. Ащ диштэу Хэгъэгу зоошхом иветеранхэу Урысыем щыпсэухэрэм зэкIэми къатэфэрэ псэупIэхэр ягъэгъотыгъэным субъектхэм Iоф дашIэ. Теубытагъэу къэсIон слъэкIышт Адыгеим ис ветеранхэм мы лъэныкъомкIэ къатэфэрэр зэрдгъэгъотыштыр. Ащ нэмыкIэу республикэм иветеран организациехэм ящыкIэгъэ

автотранспортыр, оборудованиер, нэмыкI IэпыIэгъу зэрдгъэгъотыштымкIэ шъу-къэсэгъэгугъэ.

Нэужым гушыIэ зыштэгъэ Леонид Рудяк рэзэныгъэ гушыIэхэмкIэ Президентым зыкыфигъэзагъ. Нэбгырэ 34-рэ хъурэ автор купэу тхылъым икыдэгъэ-кIын дэлэжъагъэхэм ацIэкIэ апэрэ экзем-плярыр ТхьакIушынэ Аслъан къыфигъэ-шъошагъ. Народымрэ дзэмрэ язэпхыныгъэ къызыIотыкIыр тхылъыр республикэм имуниципальнэ образованиехэм, комитетхэм, нэмыкIэхэми зэралэкIагъэхьа-штыр къыIуагъ. Джащ фэдэу ткъош Аб-хъаз Республикэм ыкIи тигъунэгъу Крас-нодар краим япашэхэм тхылъыр ариты-жыныу Л. Рудяк лъэлукIэ АР-м и Прези-дент зыкыфигъэзагъ.

2010-рэ илъэсым ТекIоныгъэм ия 65-рэ илъэсэу тикъэралыгъо хигъэунэфы-кIыштым ипэгъокIэу мы тхылъыр рес-публикэм щыпсэурэ ветеранхэм, цIыф къызэрыкIохэм шIухъафтын шыпкэ зэ-рафэхъугъэр Генрих Барташук къыIуагъ. Патриотизмэм уфэзыгъэсэрэ тхылъ зы-тIуш джырэблагъэ къыдагъэкIын гухэлъ зэралэм ТхьакIушынэ Аслъан щигъэгъо-загъ. Сьд фэдэрэ лъэныкъокIи ветеран-хэм IэпыIэгъу къафэхъурэ республикэм ипашэ «тхьауегъэпсэу» къыриIуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан къыты-рихыгъ.

«Единэ Россием» дезыгъаштэхэрэр зэлукIэгъагъэх

Урысые политическэ партиеу «Единая Россия» зыфиорэм и Адыгэ шъолъыр къутамэ дезыгъаштэхэрэм я Совет тыгъэгъазэм и 4-м зэхэсыгъо иIагъ. Партием я XI-рэ Зэфэсэу джырэблагъэ иIагъэм фэгъэхыгъэ доклад ащ къыщишIыгъ партием дезыгъаштэхэрэм я Совет итхьаматэу З. Е. Чаавэ. Урысыем иполитическэ хъугъэ-шIагъэхэм Зэфэсыр анахъ шъхьаIэ зэрэхъугъэр, УФ-м и Президентрэ партием ипашэрэ ащ къызэрэщыгушыIагъэхэр, Программэу шаштагъэр къэралыгъор этапкIэу зытхьагъэм икъежъапIэ зэрэхъухэрэр ащ ипсалъэ къыщыхигъэщыгъ.

УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым иджэпсалъэрэ Зэфэсым шырахъухъагъэхэмрэ общественнэ объединениеу Адыгеим шызэхашагъэхэр зэдатегушыIэнхэу, ащ ежъхэр кIэщакIо фэхъунхэу зэхэсыгъом хэлажэхэрэм зэдаштагъ. За-тегушыIэхэрэ ужым Партиемрэ къэралыгъом ипашэрэ къырахыжыгъэ Iофхэм адырагъэштэнэу докладчикым предложение къыхыгъ.

Джащ фэдэу «Единэ Россием» дезыгъаштэхэрэр 2010-рэ илъэсым игъэтхэпэ мазэ Мыекъопэ районым ичIыпIэ зыгъэлорышIэжыпIэхэм яорган-хэм яхэдзынхэу зэхашыштхэм атегушыIагъэх. Ащ фэгъэхыгъэу къэгъушыIагъ Партием дезыгъаштэхэрэм ячIыпIэ Совет итхьаматэу Г. А. Храмовыр.

Къэорэ пкъыгъохэм шъуафэсакъ

Цыфхэр зэхэхэрэ мэфэкIэу Илъэ-сыкIэр къэсы пэт. Хэти ар дахэу ыкIи чэфэу къыригъахъэмэ шIоигъу. Ау илъэс псаум зэхэгъэхэ мэфыкIыр тхьа-мыкIагъокIэ аухэу къызэрэхэкIырэр макIэп. Хабзэ хъугъэу мэфэкIыр къэб-лагъэ зыхъукIэ, къэорэ ыкIи мэшIо-тхьаубзэ къызэрихырэ пкъыгъохэр агъэфедэх. Статистикэм къызэригъэ-лъагъорэмкIэ, ИлъэсыкIэр къызщи-хъэшт чэщым къэорэ пкъыгъохэр тэ-рэзэу зэрамыгъэфедэрэм кыхэкIэу, цыфхэм шъобжхэр атешагъэхэ мэхъу, унэмэ машIо къащэхъу. Гъэ къэс Илъэ-сыкIэ чэщым, гурытымкIэ, хъугъэ-шIэ-гъи 8 — 10 фэдиз машIо къыщыхъоу Адыгеим шагъэунэфы.

Къэорэ пкъыгъохэр бэдзэрхэм къа-щышъумыщэфых, ахэр зыщашэрэ ту-чанхэм шъуащышаф, пкъыгъоу къэ-шъушэфырэм идэгъугъэ къэзыгъэлъэ-гъорэ сертификат пылъмэ шъукIэупIэ, игъэфедэнкIэ узыгъэгъозэрэ тхыгъэр зэхэугуфыкIыгъэу, итыр къипхынуу щытмэ шъуеплъ.

Шъуисабыйхэр къэорэ пкъыгъохэм арышъумыгъэджэгух. Апэрэ еплъы-гъомкIэ иягъэ кызоымыгъэкIын фэдэ бенгальскэ машIоми уфэмысакъымэ, тхьамыкIагъоу къыпыкIын ылъэкIы-штыр бэ. Ащ имэшIотхьаубзэ пхэм, тхылъыпIэм ыкIи шыгъыным къагIэ-нэн ылъэкIышт. Илъэс заулэкIэ узэ-кIэIэбэжымэ, Кошхъэблэ районым ит

селоу Натырбыем шыщ пшъэшъэжыер машIом хэкIуадэ пэтыгъ. Бенгальскэ машIом къыпыкIыгъэ мэшIотхьаубзэм ыпкэ кыкIыкIэ ащ шыгъыгъэ джанэм къыкIэнагъ. Игъом пшъэшъэжыем IэпыIэгъу фэмышъугъэхэмэ, псаоу ар къэнэжыштыгъэп.

ХэткIи шъэфэп фейерверкхэр ешъуагъэхэми зэрагIупшырэр. Ахэр тэрэзэу зэрамыгъэфедэрэм кыхэкIы-кIэ унэхэм ыкIи мэкъухэм къакIанэу мэхъу.

Адыгэ Республикэм имэшIогъэкIосэ къулыкъу илофышIэхэр тиреспубликэ щыпсэухэрэр сакъынхэу къяджэх.

АР-м имэшIо надзор иинспекторэу Т. Очкасовар.

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАШЭХЭР!

Мы илъэсэу тызхэтым аужырэ фэгъэкIотэн кIэтхэгъу уахътэ Почтэм къыт-фешIы. Мы мазэм и 7-м къыщегъэжъагъэу и 17-м нэс тигъэзет шъузэрэкIэтхэн шъу-лъэкIышт уасэр зыфэгъизыштыр сомэ 307-рэ чапычи 8-рэ. Къызфэжъугъэфед кIэт-хэгъу уахътэу фэгъэкIотэн къызщытфашIырэр.

«Адыгэ макъэм» иредакция.

Узыр зэпамыхыным пae

Гриппым цыфыбз зэлъимыубытыным, ар къызэ-тегъэуцогъэным, уз шынагъоу Н1N1-м клэлэеджа-кloxэр шыухъумэгъэнхэмклэ мы аужырэ мазэхэм еджаплэхэм loфтхъэбзэ зэфэшъхъафхэр ащызэра-хьэх.

Псауныгъэр къэухъумэгъэ-нымклэ АР-м и Министерствэ, гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэм-рэклэ министерствэм ыкли Роспотребнадзором и Гъэлорышлалэу Адыгеим шылэм зэдаштэгъэ унашъом лъэны-кьо зэфэшъхъафхэр къыде-лътгэх. Ахэм ащыщ апэрэ урокыр рагъэжъэным ыпэклэ клэлэеджаклохэр зэрауплъэ-кxухэрэр, къэсымэджагъэхэр къызэрэхагъэщыхэрэр ыкли ахэр коллективым зэрэхащы-хэрэр.

Арэу цытми, узым зеу-шъомбгъу ыкли ащ ыпкъ къыклэу зэфашыгъэ еджаплэ-хэр шылэх. АР-м гъэсэны-гъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Ми-нистерствэ къызэрэщыталуа-гъэмклэ, тыгъэгъазэм и 3-м ехъулэу еджэплэ пчъагъэмэ непэ loф ашлэрэп. Ащ фэдэу Адыгэкъалэклэ гурыт еджа-

плэу N 1-р, къалэу Мые-кxуапэклэ гурыт еджаплэхэу NN 10-р, 11-р, 18-р, 28-рэр, Адыгэ республикэ гимназиер зэфашыгъэх.

Красногвардейскэ рай-онымклэ гимназиер N 1-м, Тэ-хъутэмыкxое районымклэ гу-рыт еджаплэу N 7-м loф ашлэ-горэп.

Класс зырыхэр ашыра-мыгъаджэхэу республикэм еджаплэхэр итых. Ахэм ащы-щых Мыекxуапэклэ гурыт еджаплэхэу NN 2-р, 3-р ыкли нэмыкxхэр.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шлэ-ныгъэмрэклэ и Министерствэ тызэрэщагъэгъозагъэмклэ, Джэджэ, Кошхъэблэ, Мые-кxопэ, Теуцожь ыкли Шэуджэн районхэм яеджаплэхэр зэфашыгъэгъохэп.

СИХЪУ
Гоцнагъу.

Псауныгъ

Зы нэбгыр члэлъыр

Зэпахырэ узэу «свиной грипп» зыфалорэм игугъу ашлэу зырагъэжъагъэр шышъхъэлэу мазэр ары. Ащ къыщыублагъэу тэ тиреспубликэ шыпсэурэ нэб-гырэ 11-м ар къязуыгъэу агъэунэфыгъ. Апэрэ нэб-гыритлур lэклыб къэрал къыкxыжыгъэхэу Крас-нодар аэропортым зыщауплъэкxухэм, Адыгеим къамыгъэкxожьхэу симэджэщым члагъэгъольхъэ-гъагъэх.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэ-гъэнымклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Г.Н. Савен-ковам тызэрэщигъэгъозагъэмклэ, бэмышлэу симэ-джэщым члэфэгъэгъэ нэбгыритфэу лабораторнэ уплъэкxунхэм ауж «свиной» гриппыр зилэу агъэу-нэфыгъагъэхэм ащыщэу нэбгыришлыр къычлэхы-кxыжыгъ, адрэ къэнагъэри члагъэкxыжынынэу агъэ-хъазыры. Симэджагъэхэм эклэми хылыт ахэты-гъэп, игъом lзэнынр зэрэрагъэжъагъэм ишлуагъэклэ, узыр псынклэу «зэкxлафэн» алъэкxыгъ.

Тигушылэгъу къызэрэхигъэщыгъэмклэ, «свиной» гриппыр «сезонный» зыфалорэм зэрэтекxырэ шы-лэпышъ, нэбгырэ пэпчэ профилактикэм мэхъанэ ритын фае. Сабыхэр, клэлэцыкxухэр илыягъэу къырамыщэкxыхэмэ, lзпэубытыр нахь маклэ шлы-гъэмэ, ныбжыкxлэхэр урамым зыщызэлукxлэхэклэ, зэфэсакxыжыхэмэ, шапхъэ горэхэр агу къагъэ-кxыжыхэмэ нахьышлэ.

Аптекэхэм lзэгъу уцхэр ателъхэми, специали-стым зэрэхигъэунэфыкxырымклэ, гриппыр къыо-утэкxыгъэу гуцафэ пшлэу, зы маф — мэфитлум ар «зыпыпфын» умылэкxыгъэмэ, врачым укxе-джэн фае, ор-орэу узэлэзжъэу охътабэ ебгъэкxу-дыи хъуцтэп.

ЖАКlЭМЫКъО Аминэт.

loфтхъабзэу «Елка-2009»-р

Илъэсыжыыр икxынклэ мазэ имыкxоу къэнагъ, илъэсыклэ мэфэкxлэхэр къэблагъэх. Ахэм япэгъокxлэу, тыгъэгъазэм и 10-м къыщыублагъэу и 15-м нэс, loфтхъабзэу «Елка-2009»-рэ зыфилорэр Адыгеим шыклошт. Мэфэкl зэхэхъу республикэм щызэхаштхэм машlом закъынцимыштэным фэгъэхъазы-рыгъэнхэм, ахэр зыщыклошт чыплэхэм шапхъэхэр зэраща-гъэцкxлагъэхэр уплъэкxугъэнхэм фэшl ар пэшлорыгъэшъэу МЧС-м АР-мклэ и Гъэлорышлалэ зэхэшэ.

loфтхъабзэр зыщыклорэ мафэхэм учреждениеу зэхэхъэхэр зыщагъэнфагъэхэр ащ иloфышлэхэм къакxухъащгых, машlор къащымыхъуным ахэр зэрафагъэхъазырыгъэхэр, шапхъэхэр зэрагъэцкxлагъэхэр, машlом зыкxыштэмэ яloфышлэхэр ащ зэ-ребэныштхэм зэрэщагъэгъозагъэхэр ауплэкxлущтых.

Л. ХЪАЖЭКъУ.

УФ-м и МЧС АР-мклэ и Гъэлорышлалэ ипресс-къу-лыкxу испециалист шъхъал.

Цхинвал къалэтыжы

Къыблэ Осетием икxэлэ шъхъалэу Цхинвал Грузи-ем иулэшыгъэ дзэхэр ошлэ-дэмышлэу къызытеба-нэхэм чэщ-зымафэкlэ къэмышлэжынынэу къалэр зэхагъэтэкxогагъ. Ар къэлэтыжыгъэным мыль-кушхо ищыклэгъагъ, ащ къыхэкxлэу псаоу къэнэгъэ цыфхэр гаражхэм, къакxырхэм, чыунэхэм якxлужыгъагъэх.

Цхинвал итеплэ зызэблихъ-жынынэу зыригъэжъагъэр гъэма-фэр ары. Грузинхэм агъэстыгъэ унэхэм ястафэхэр къалэм да-щыжыгъэх. Къыблэ Осетием ипашэхэм аштэгъэ унашъом тетэу псэуплэ зимылэжъэу къэ-нагъэхэм унаклэхэр афашыхэу рагъэжъагъ. Апэу проект зэ-фэшъхъафхэр арагъэшлэгъэх,

ахэм ащыщэу нахь ыгу рихы-рэр хэти къыхихын фит.

Тхъамыклэгъошхоу зэпа-чыгъэм цыфхэм егъашлэм аугъоигъэ щыгъыни, былыми, мылькуи хэкxодагъ. Унэхэр афашыжынынэу зэрэрагъэжъа-гъэм джы агухэр нахь къылэ-тыгъэх. Зэ зыщыпсэунхэ унэ ялэ хъумэ, Тхъэм псауныгъэ къа-

ритымэ, мэкxлэ-маклэу ящылэ-клэ агъэпсыжынын алъэкxышт, япсэукxлэ нахьышлэу хъужыным щэгугъых.

Къэлэдэхсэм январылэгъу къалэу Москва иправительст-вэрэ имэрэу Юрий Лужковымрэ къагъэпсырэ микрорайоным къышашырэ унэ гупсэфхэр. А коим «Московскэкlэ» еджа-гъэх.

Къынэу, тхъамыкxлагъоу зэпа-чыгъэр бэми, гумэкxыгъо-гу-зэжъогъу зыхэфэхэм lзпылэгъу къафэхъугъэ цыфхэр осетин-хэм ащыгъушхэрэп. Къош республикэхэм, гъунэгъу субъ-ектхэм ащыпсэурэ цыфхэу зэоуж лъэхъан къыным гъомы-лапхъэхэмрэ щыгъынхэмрэкlэ къаделэгъэхэм афэразэх, агукxлэ нахь апэблагъэ хъугъэх.

Зэзэгъыныгъэхэр адашых

Абхъазым республикэ статус илэу, шъхъэфитэу псэу зэрэхъугъэм Урысые Федерацием ипашэхэм зыды-рагъэштагъэм къыщегъэжъагъэу абхъаз лъэпкъым ищылэкlэ икxэрыклэу ыкли нахьышлоу ыгъэпсэу ригъэ-жъагъ. Амалэу ыкли фитыныгъэу абхъазхэм ялэхэм къахэхъуагъ. Абхъазым ипашэхэм Урысыем ишъолыр зэфэшъхъафхэм ялэшъхъэтетхэм зэзэгъыныгъэхэр адашыхэу рагъэжъагъ. Ахэр лъэныкxуитлумклэ язэ-фыщытыклэхэр федэ къатэу зэрагъэпсыщтхэм тегъэ-псыхъагъэх.

Ингуш Республикэм дашлы-гъэ зэзэгъыныгъэр аужырэ уахътэм агъэпсыгъэхэм ащыщ. Апэу Абхъаз Республикэм и Президентэу Сергей Багапш-рэ Ингуш Республикэм и Пре-зидентэу Инус-Бек Евкуровым-рэ зызэдэгущылэхэ уж прави-тельствэхэм ялыкxлохэр зэлук-лагъэх, зэныбджэгъуныгъэрэ зэдэлпылэныгъэрэ лъэпкъитлум азыфагу дэлъыным пae шлэ-гъэн фаехэм атегушылагъэх.

Экономикэм, социальнэ loфы-гъохэм, культурэм, нэмыкx лъэ-ныкxоухэмклэ зэпхыныгъэхэр зэрашыштхэм, зэрызэдэлэ-жыыштхэм еусагъэх.

Зэзэгъыныгъэхэм акxатхэхэ зэхъум анахь мэхъанэ зэраты-гъэхэр мэкxумэщ хъызмэтым, псэолъэшлыным, транспортым, сатыушыным афэгъэхъыгъэ lo-фыргъохэр ары. Ар къызыхэкxы-рри гъэнэфагъэ. Грузин-абхъаз заор окxофэ предприятиехэу,

заводхэу, фабрикэхэу захаку-тагъэхэм непэ къызынэсыгъэм loф ашлэрэп. Гъомылапхъэхэр псэолъапхъэхэр, нэмыкxлэу цыф-хэм ящыклэгъэ пстэур къыдэ-зыгъэкxыщтыгъэ loфшлалэхэр щытых. Ахэр рагъэжъэжынынхэу амал ялагъэп. Джы Урысыем lзпылэгъукxлэ къызэригъэгугъа-гъэхэм щэгугъых, ащ нэмыкxлэу къаделэн зылэкxышт субъект-хэми loф зэрадашлэнэу зэзэгъы-ныгъэхэр адашых.

Абхъазым и Президентэу Сергей Багапш ипсалэ бэрэ къыщыхегъэщы статусыклэ зилэ хъугъэ Абхъазым игъэ-псынклэ ыкли игъэпытэнклэ нэ-мыкxl республикэхэм яопыт ишлуагъэ къызэрэкxлоштыр, ар агъэфедэнэу ежыххэри зэрэ-хъазырхэр.

ШЪАУКъО Аслъангуаш.

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкlэ и Комитет иунашъу

Чыгу lахъэр къутырэу Казазовым игъунапкъэ хэгъэхъэгъэным ехылагъ

Муниципальнэ образованиеу «Пчыхъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» ипашэ зыкxызэрэс-фигъэзагъэр lзубытыплэу къызыфэсшлызэ, 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 191-ФЗ-р зытетэу «Урысые Федерацием къэлэгъэпсынымклэ и Кодекс кxуачлэ егъэгъотыгъэным ехылагъ» зыфилорэм ия 4.1-рэ статья диштэу **унашъо сэшлы:**

1. Мэкxу-мэщ мэхъанэ зилэ чыгу lахъхэр:

1) кадастрэ номерэу 01:06:2500003:27-р зилэр, квадратнэ метрэ 25000-рэ зэлъызы-бытырэр, Адыгэ Республикэмклэ Теуцожь рай-оным имуниципальнэ образованиеу «Пчыхъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» шылэр (ыпэкlэ губгъо пшылэщтыгъэр);

2) кадастрэ номерэу 01:06:2500003:45-р зилэр, квадратнэ метрэ 20818-рэ зэлъызыубы-тырэр, Адыгэ Республикэмклэ Теуцожь рай-оным имуниципальнэ образованиеу «Пчыхъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» шылэр, автомобиль гъогоу «Инэм — Адыгэкъал — Бжъэдэгъу-хъабл» зыфилорэм исэмэгубгъукxлэ пэлулэ-шъуагъэр, я 31-рэ км+750м-м шылэр;

3) кадастрэ номерэу 01:06:2500003:46-р зилэр, квадратнэ метрэ 74692-рэ зэлъызыубы-тырэр, Адыгэ Республикэмклэ Теуцожь рай-оным имуниципальнэ образованиеу «Пчы-хъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» шылэр, ыпэкlэ совхозэу «Путь Ильича» зыфилорэм хахъэ-щтыгъэр;

4) кадастрэ номерэу 01:06:2500003:47-р зилэр, квадратнэ метрэ 30277-рэ зэлъызыубы-тырэр, Адыгэ Республикэмклэ Теуцожь рай-оным имуниципальнэ образованиеу «Пчы-хъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» шылэр, ыпэкlэ совхозэу «Путь Ильича» зыфилорэм хахъэ-щтыгъэр

Адыгэ Республикэмклэ Теуцожь районым имуниципальнэ образованиеу «Пчыхъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» кxыхиубытэрэу къуты-рэу Казазовым игъунапкъэ хэгъэхъэгъэнхэу.

2. Чыгу lахъхэр мыщ фэдэ гухэлхэм апае къызыфагъэфедэнэу фитыныгъэ ятыгъэнэу:

1) мы унашъом иа 1-рэ пункт иа 1-рэ под-пункт зигугъу къышлырэ чыгу lахъыр — ком-плекснэ псэолъэшлыным пae;

2) мы унашъом иа 1-рэ пункт иа 2-рэ, иа 3-рэ подпунктхэм зигугъу къашырэ чыгу lахъхэр — гъогу сервисым икомплекс ишлын пae;

3) мы унашъом иа 1-рэ пункт иа 4-рэ под-пункт зигугъу къышлырэ чыгу lахъыр — рек-реацием иобъектхэм яшлын пae.

3. Мы унашъом зыклэтхэхэрэ нэуж мэфит-фым къыклоцл ащ икопие гъэцкxлэкxо хабзэм ифедеральнэ органэу амыгъэкxошырэ мыль-кур къэралыгъо кадастрэ учет зышлырэм lэ-кxлагъэхъанэу ищыклэгъэ зэхъокxыныгъэхэр амыгъэкxошырэ мылькум икxэралыгъо када-стрэ фэшлыгъэнхэм фэшl.

4. Мы унашъом зыклэтхэхэрэ мафэм ше-гъэжъагъэу мэфэ 30-м къыклоцл ащ икопие му-ниципальнэ образованиеу «Пчыхъэллы-кxое къоджэ псэуплэм» иадминистрации lэклэгъэ-хъэгъэнэу.

5. Мы унашъор зэрагъэцакxлэрэм гъунэ лысыфынэу спшэ исэлъхъажы.

6. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм ше-гъэжъагъэу мы унашъом кxуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкlэ и Комитет итхъаматэу О.И. БАКЛАНОВА

къ. Мыекxуапэ, шэкxогъум и 18, 2009-рэ илъэс N 19

гъэхэмкIэ удостоверениехэр ара-
тыжыгъэх.

Психологическэ IэпыIэгъур уна-
гъоу сабыир къаIызыхыгъэмкIэ
анахъ лъэныкъо шъхьалэхэм ащыщ.
Психологическэ IэпыIэгъум ишIуа-
гъэкIэ ны-тыхэмрэ кIэлэцIыкIухэм-
рэ азыфагу илъ зэгурыIоныгъэр нахъ
гъэпытагъэ мэхъу. Сабыим зэрищы-
кIагъэм фэдэу уналэ зытемыгъэ-
тыкIэ, гужъ къыпфишIыщт ыкIи
ежъ къыхихырэ шэн-зекIуакIэхэм-
кIэ къыбдзекIощт. КIэлэцIыкIум
узэрищыкIагъэр ышIошъ бгъэхъун,
цыхъэ къызыфебгъэшIын фае. Ащ
уиIэпыIэгъу зыщыщыкIагъэр иIоф-
хэр дэи зыхъукIэ къодыеп, иIофхэр
дэгъу зыхъукIи ары нахъ.

Психологическэ IэпыIэгъум им-
хъанэр унагъом шапIунэу аштэгъэ
кIэлэцIыкIур зыхъагъэхэм псын-

Унагъом фэбагъэ рагъотэным пай

Сабыйхэм яфитыныгъэхэр къэ-
ухъумэгъэнхэм ыкIи унагъо ахэр
щыпIугъэнхэм Урысыем мэхъанэ
нахъ щыраты хъугъэ.

Къэралыгъо учреждениеу «Са-
бий ибэхэр ыкIи зянэ-зятэхэм къа-
гъэнэгъэ сабийхэр зыщыIагъырэ
Адыгэ республикэ еджэпIэ-интер-
натыр» зыфиIорэм 2008-рэ илъэ-
сым къыщегъэжьагъэу Iоф ишIэ.
Мыщ пэщэныгъэ дызэрехъэ Агъэ-
джэнэ Маринэ, А. Мэрэтыкъор,
С. Ожыр социальнэ кIэлэегъад-
жэх ыкIи Ф. Зезырыхэр кIэлэегъад-
жэ-психолог.

Унагъоу сабыир къаIызыхыгъэ-
хэм IэпыIэгъу афэхъурэ къулыкIум
мурад шъхьалэу иIэр унагъом ша-
пIунэу аштэгъэ кIэлэцIыкIухэм яфи-
тыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр ыкIи
сабийгъо тхъагъо яIэу къэтэджын-
хэр ары. Джащ фэдэу къулыкIум
ипшъэрылхэм ащыщ сабий ибэ-
хэр ыкIи ушъхьагъу зэфэшъхьаф-
хэмкIэ зянэ-зятэхэм къагъэнэгъэ са-
бийхэр зышапIушът унагъохэр тэрэ-
зэу къафыхэхыгъэнхэр. Мыщ испе-
циалистхэм яIофшIэнкIэ анахъ
шъхьалэу щытыр ащ фэдэ сабий-
хэр зыштэ зышIоигъо ны-тыхэм
адэлэжэгъэнхэр ыкIи ежъ сабий-
хэри ащ фэгъэхъэзыргъэнхэр ары.

ТикъулыкIу иIофышIэхэр къа-
лэхэу Мыекъуапэрэ Пензэрэ аще-
джагъэх. Психологическэ шIэны-
гъэхэмкIэ докторэу, Дунэе экспер-
тэу Галина Семья, психологие
шIэныгъэхэмкIэ докторэу Татьяна
Шульга, УФ-м и Къэралыгъо Думэ
бзылфыгъэхэм, унагъохэм ыкIи
сабийхэм яIофыгъохэмкIэ и Коми-
тет иэкспертхэм къатыгъэ лекцие-
хэм ахэр ядэлугъэх.

Унагъоу сабыир къаIызыхыгъэ-
хэм IэпыIэгъу афэхъурэ къулыкIум
Шэуджэн районымкIэ унэгъо 50-м
ыкIи кIэлэцIыкIуи 146-м Iоф аде-
шIэ. Унагъом шапIунэу аштэгъэ
кIэлэцIыкIухэмрэ ахэр зыштагъэ-
хэмрэ азыфагу гуфэбэныгъэ илъэу
здэлэсэунхэмкIэ, бгъуитIури кIэмы-
гъоажьынымкIэ къулыкIум иIофы-
шIэхэр мыхэм зэпхыныгъэ дэгъухэр
адырIау адэлажъэх. КъулыкIур
зыщыIэм къыщегъэжьагъэу сабий-
хэр апIунхэмкIэ унэгъуипшIымэ ащ
фэдэ амалхэр арагъэгъотыгъэх, ахэр
зэкIэмкIи сабий 19 мэхъух.

Унагъоу сабий къаIызыхыгъэ-
хэм адрэ унагъохэм афэдэу зэгуры-
Iоныгъэу азыфагу илърэ зэкIэмэ
анахъ шъхьал. КъаIыпхыгъэ сабы-
им ипIун о къэплъфыгъэм зэрэтекI

щымыIэу апэрэмкIэ къыпщэхъу.
Ары, ахэм япIункIэ зэфэдэх, анахъу
къаIыпхыгъэ сабыир джыри цIы-
кIужые зыхъукIэ. Мыщ дэжыым
сабий къаIызыхырэ ны-тыхэр мы
Iофым дэгъоу щыгъозэнхэ фае, къа-
Iахыгъэ сабийхэр ежъхэм яем фэ-
дэу унагъом рагъэсэнхэм яшгъып-
къапIэ рахьылIэн фае. Ар Iоф псын-
кIэу щытэп ыкIи зэкIэмэ къадэ-
хъурэп.

Сабый къаIызыхы зышIоигъо
ны-тыхэр апэрэпIэ ащ фэхъа-
зырынхэ фае. КIэлэцIыкIоу янэ-
ятэхэм яIэшIугъэ зэхэзымышIа-
гъэр зыщымыгъозэ унагъом зифэ-
кIэ, ны-ты фэхъугъэм шIульгъу-
ныгъэу къыфыриIэщтым мэхъа-
нэшхо иI.

ЕджэпIэ-интернатым чIэс кIэлэ-
цIыкIухэр апIунхэу зыштэ зышIои-
гъохэм апае «Ны-тыхэу сабийхэр
къаIызыхы зышIоигъохэм яеджапIэ»
зыфиIорэр мыщ къыщызIуахыгъ.
Сыда ащ имэхъанэр? Мы еджапIэм
сабий ибэхэм е ушъхьагъу зэфэ-
шъхьафхэмкIэ къыгъэнэгъэ сабий-
хэм ны-ты афэхъу зышIоигъохэм
социальнэ, психологие, юридическэ,
педагогикэ IэпыIэгъухэр ащыра-
гъэгъотых.

2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и
2-м мы ышгъэкIэ зигугъу къыщыгъ-
шIыгъэ еджапIэм иIофшIэнхэр зэ-
фыхысыжыгъэх. Торжественнэ
шIыкIэм тетэу культурэм и Унэ
апэрэ къычIэтIупшыгъом хэт ны-
тыхэм мы еджапIэм къызэрэкIуа-

кIэу ясэным екIолэкIэ тэрэххэр
къыфэгъотыгъэнхэр ары.

ЕджэпIэ-интернатым чIэс кIэлэ-
цIыкIухэр джыри унагъохэм амы-
штэхэзэ, къулыкIум иIофышIэхэр
ахэм адэлажъэх, ежъ кIэлэцIыкIу-
хэм яшIоигъоныгъэхэр пэшIоры-
гъэшъэу зэрагъашIэх. Нэужым
шъхьадж зыфаеу къызыкIэлэIугъэ
унагъом фэдэхэр къафагъотых.
Джащ фэдэу къулыкIум иIофы-
шIэхэм къэбар жъугъэм иамалхэр
къызыфагъэфедэхэзэ, макъэхэр ара-
гъэIух. Мыщ фэдэ Iофтхьабзэм
ишIуагъэкIэ сабийхэр зыштэхэ зы-
шIоигъо ны-тыхэм интернатым зы-
къыфагъазэ. Ахэм апае еджэпIэ-
интернатым зэлукIэхэр ашIаIых
ыкIи унагъохэу сабий зыпIунэу зы-
штэ зышIоигъохэм ащ пылъ Iофы-
гъохэм ащагъэгъуазэх, фагъэхъа-
зырых. Нэужым кIэлэцIыкIухэм
аIуагъакIэхэзэ, Iофтхьабзэ зэфэ-
шъхьафхэр зэхачэх. Ны-тыхэм
аналэ зытырадзэгъэ сабыим икъэ-
бар ыкIи ишIоигъоныгъэхэм аща-
гъэгъуазэх. Ны-тыхэр ащ къызезэ-
гъыхэкIэ, кIэлэцIыкIум нэлъасэ
фашIых ыкIи къулыкIум зэзэгъы-
ныгъэ дашIышъ, мазэм къыкIоцI
кIэлэцIыкIум лъэплъэх.

КIэлэцIыкIур унагъом шапIунэу
заштэхэ нэужи къулыкIум иIофы-
шIэхэр ащ лъэплъэх ыкIи ны-тыхэм
адэлэпылэх.

КIЭРЭ Фатим.

Сурэтхэм арытхэр: **Ожъ Сэй-
хьат сабий ибэхэр регъаджэх.**

Коррупцием тищыIэныгъэ елъахъэ

ХЪОКIО Разыет, предприниматель:

— Тикъэралыгъо коррупцием лъэшэу зызэ-
рэщиушъомбгъугъэм сэ сшъхьэкIэ мызэу-мы-
тIоу сырихьылIагъ. Бизнесыр хэкIыпIэу къы-
зыхэсэхыр ары анахъу зызэхэсшIагъэр. Тидэ
зыбгъэзагъэми къуальхъэ птын фае, умытымэ
уиIоф кIэкIышIтэп. Зыгорэм уфаеу кабинетым
узычIахьэкIэ, законнымкIэ къыштефэми, къуа-
льхъэ емытэу зыдэжъ укIогъэ чиновникым
къыпфишIэрэп, занкIэу къыозыIуапэхэрэри
къахэкIых. Коррупцием, къуальхъэ зэраштэрэм
uebныным пae апэрэпIэу ащ ebнынэу пшъэ-
рылъ зыфашIыгъэхэм ежъхэм къызыщырагъэ-
жъэн фае. ПравэухъумэкIо, хэбзIахъ ыкIи суд
органхэм, прокуратурэм ясатырхэм ахэтхэм
къуальхъэ амыштэжы зыхъукIэ, нэмыкIхэри
ащыщынэщтых. Зыпарэми ыгу хэзгъэкIынэу
сыфаеп, ау мыхэр непэ коррупциемкIи, къольхъэ
штэнымкIи апэ итых. Ахэм планыр зэрэрагъэ-
къуштым пae пэщэ заулэ чIагъэтIысхьэкIэ кор-
рупцием ebныгъэ хъушIтэп. Къуальхъэ амыштэ-
ным пae ялэжъапкIэ къалэты, ау ащ ишIуагъэ
къакIоу къыхэщырэп. Нахьыбэ хабзэм къари-
ты зыхъукIэ, «къызкIэдэхэрэ къуальхъэм» ежъ-
хэми къыхагъахъо. Мары къэралыгъом ипашэ
коррупцием, къольхъэ штэным пхъашэу пэуцу-
жыгъэнэу къело зэпыт, ау мыщынэхэу къуалэ.
Щынагъо зэрамыIэр ары ащ къыгъэлъагъорэр.

ХЪАСЭНЭ Къутас, АРИГИ-м иIофышI:

— Коррупцием, къольхъэ штэным тикъэра-
лыгъо зызэрэщиушъомбгъурэр хэткIи шъэфэп,
ар зымыушэтыгъабэ исэп пIоми хэукъоныгъэ
хъушIтэп. Пенсионерхэм анэсыжъэу джы къуа-
льхъэ алахы. Ар тыгъуасэп ыкIи непэп къызе-
жъагъэр, сыдигъокIи шылагъ. Цыфхэри ащ
есагъэхэу къуальхъэр апэ рагъэшъызэ макIох.
Сыда пIомэ, ямытэу непэ лъэбэкъу бдзышъу-
шIтэп. ТхъамыкIи, бай амыIоу зэкIэмэ къала-
хын фаеу мэуцух. Непэ ахыщэ умытэу гъэсэны-
гъэ тэрэз тикъэралыгъо щызэбгъэгъотышъу-
шIтэп, уипсауныгъэ щызэтебгъэуцожышъушIтэп,
нэмыкIэуи зыпари зэпыбгъэфэшъушIтэп. ЕтIани
коррупцием хэщагъэхэр, къуальхъэ ептын фаеу
зыIохэрэр зилэжъапкIэ нахъ инэу къэралыгъом
исхэр ары. Сэ сишIошIыкIэ ар зышIэрэмэ нахъ
гъэпхъэшагъэу пшъэдэкIыжъ арагъэхъымэ, за-
конхэр нахъ агъэлъэшыхэмэ, коррупциери,
къольхъэ штэныри нахъ макIэ хъушIтых. Гухэ-
кIыми, къуальхъэ зыштагъэу къаубытырэр бэрэ
чIагъэсырэп, ежъыми къуальхъэ аретышъ, къа-
тIупшыжы. Ар хэткIи шъэфэп.

ПЩЫЖЪ Мыхъамод, кIэлэегъадж:

— Тикъэралыгъо зэрэгъэпсыгъэ шIыкIэмкIэ,
ащ щыIэкIэ-псэукIэу илъымкIэ, етIанэ хабзэмрэ
цIыф къызэрыкIомрэ азыфагу илъ зэпэблэгъэ-
зэпэчыжъэныгъэмкIэ укIыкIын зыхъукIэ, кор-
рупциер щыбгъэкIодын плъэкIышIтэп.

Къын хэфэгъэ цIыф тхъамыкIэр хабзэм ечъа-
лэ, ау муниципальнэ пашэхэм къащегъэжьагъэу
апшъэрэ хабзэм нэсыжъэу къольхъэ Iыхыныр
зэпигъэунэу мы къэралыгъом цIыф исэп. Сыда
пIомэ шъхьадж ышъхъэ зэрэхъушIтыр ары зы-
пылър. Гъот зигIэм имыльку икьэкIуакIэ зэ-
рэмызафэм елъытыгъэу хабзэр дзекIорэп.

Къэралыгъоу зикIономики, зиполитики нахьы-
шIум факIорэм, дунэе шапхъэхэм адакIорэм кор-
рупциер щыбгъэкIодын плъэкIынкIи хъун, ау тэ
зыпари гъэнэфагъэ тигIэ. Мары къэралыгъом
ыгъэлорышIэу ЖКХ закъор къыфэнэжыгъа-
гъэти, ари шъхьарытIупшы ашIыжыгъэшъ,
шъхьадж зыфаер хешIыхъэ.

Чиновникыр цIыф къызэрыкIоу къэралы-
гъом щыпсэурэм зэрэфэлэжъэщтым пae, ащ
зэремынэцIыштым пae лэжъэпкIэшхо раты. Ау
ищыIаклэ нахьышIу зэрэхъурэм елъытыгъэу,
ищыкIагъэри нахьыбэ мэхъу. Ащ епхыгъэу
къуальхъэу аIихырэми хэхъо. Арышъ, къыз-
щедгъэжъэн фаер цIыф тхъамыкIэхэр арэп...

шлүм, гэхаягъэм фэтэнлүх»

Ипшэрылгхэр шыгхуу хэлэу егэцаклэ. КІэлэ нэутх, хьупхэ, чан. Зыфагызэрэр елолапІэ имызу егэцаклэ, пашэхэм цыхэ кызфарегэшшы, ныбжыклэхэр ыгэдэлонхэ, зылгишэнхэ, зэхишэнхэ елэкІы. Районым имызакьоу, республикэи лытэныгэ кышыцашшы, идахи шаю.

Ащ фэшыхьат Адыгэ Республикэм и Къэра-
лыгъо Совет — Хасэм
иныбжьыкIэ парламент
идепутатэу зэрэщытыр
Теуцожь районым иныб-
жьыкIэ организациеу
«Гвардии ныбжьыкIэр»
зыфирорэм пщэныгъэ ды-
зрехьэ. НыбжьыкIэ про-
граммэхэр ежь ышъхьэ-
кIэ зэрэзыхигъэуцохэрэм
имызакъоу, республикэм,
Урысые Федерацием
ащызэхашчэхэрэ конкур-
схэм ахэлажьэ. Адыгэ Рес-
публикэм иныбжьыкIэхэм
я Гимн зэхэгъэуцогъэным
зиIахьышIу хэзышIы-
хьагъэхэм ащыщ. Ныб-
жьыкIэ IофшIэныр щыт-
ху хэлъэу, непэрэ щы-
IаIэм диштэу зэрэзэ-
хищэрэм фэшIыкIэ, Теу-
цожь районым иадми-
нистрације и Щытху
тхылъ къыфагъэшъо-
шагъ.

Дэгъоу, Лушыгъэ хэлъэу, шуагъэ кыгъэу илофшлэнхэр зэрэзэхичхэрэм анахь и ежъ ышъхьэкI зэрэгущоу шытыр джы зигугъу кытфишлыгъэу тигъээтетеджэхэм ядгъашIэ тшIоигъор. Ар Москва шыIэгъэ конкурсэу «Урысыем ицIыф анахь дэгъухэр» зыфиIорэм республикэм ыцIэкIэ зэрэхэлэжъагъэр ыкIи «Галерея Славы России» зыфиIорэм ия 6-рэ томэу кыыдагъэкIыгъэм УрысыешхомкIэ нэбгырэ 19-у кыыдагъэхьагъэхэм Iэшъын Налбий зэрэхэфагъэр ары.

Мыш кыкІэлъыкІоу
зэдэгущыІэгъоу зэдэт-
шыгъэр кыхэтэуты.

— НыбжыкIэхэм ялтъэс тызэрэхэтым пшэгуынытIэу тилэхэр нахь кыегзыных, — икъэIотэн кырегъажъэ Iушыгнэ Налбый. — АрэущтIэу зэрэщытыр кыдгурыIозэ, тилIофшIэнхэр, ныбжыкIэ политикIэу зетхьэрэр нахь

тэгээлээших. Ахэр зы-
фэгээхыгыгээху тыналэ
анахь зытедгээтыхэрэр
тиныбжыкIэхэм ягээс-
ныгээ, язэхэшIыкI ахэ
гээхыогэныр, нахь чы-
жэу плээху, куоу гулшы-
сэху шIыгээнхэр, ура-
мым ахэр кыытешыгээн-
хэр, бээджашIэхэм, шхьэ-
убатэхэм ахемыгээхьэ-
гээнхэр, ешэномыг, нар-
команием апыщэгээхэ
мышунхэр ары. Ащ фэ-
гээхыгыгээ плани зэхэд-
гээуцуагээу тиI. Шып-
кээр площтмэ, дэгёу Iоф
тшIэным пае тищыкIэгээ
амал пстэури тиI —
еджапIэхэр, культурэм
иунэхэр, библиотекэхэр,
искусствэм иеджапIэ-
хэр, спортзалхэр, футбол
ешапIэхэр зетгээпсы-
хьагээх. Iоф пшIэцтымэ
үзгээохун шыIэп.

Районным и Лэсхъэ-тетэу Хьут Теуцожь сыд фэдэ ЮфкЛэ теоллагъэми кытфегъэцакЛэ, ренэу кытело тинеушхэр маф зэрэхуштыр зэлытыгъэ тиныбжыкЛэхэм апае зымы зэрэшхъамысыштыр. Тэри ар кыдгуры-лозэ, тымышхъахэу тэла-жэ, джа ыпшэкЛэ зигугъу кышчысшыгъэ планыр дэх имыЛэу тэгъэцакЛэ, кЛэлэцлыкЛэ садикхэм ташэлэ, еджа-плэхэм график гъэнэф-агъэм тетэу Юфхъэбзэ з-фэшхъафхэр ащызэхэтэ-шэх, патриотическэ плу-ныгъэм фэгъэхьыгъэ ЮфшЛэнхэр нахь шлуагъэ кватэу зэхэзгъэнхэмкЛэ амал зэфэшхъафхэр кыз-фэтэгъэфедэх, заомр Юф-шЛэнымрэ яветеранхэр ныбжыкЛэхэм аЛутэ-гъакЛэх, ялзэпкъ шлу

альэгъоу, я Родинэ фэшъыпкъэхэу хъунхэм фэтэллх.

Корр.: Ахэр уизакъоу зэхэоцэха, хъауми зыгорэхэр ІэныІэгъу, гъусэ кыызфэогъэхъуха?

И.Н.: Сызипэцэ отделим сэц нэмыклэу нэбгыритлү члэс — Кушгү Фатимэрэ Абэсэ Джулетэрэ. Районым ныбжыкклэ миниблым ехуу щэпсэу. Ахэр еджаплэхэм ачлэсых, организациехэм, предприятиехэм, учреждениехэм ащэлажых. КІэлэчыккы садикхэми танэсы. Тылдэрэ лэжыапли тилэпылэггү клэлаклэхэр ащыгэх.

Анахъу Иоф зыдатшI-хэрэр еджапIэхэр арых. Ахэм график гъэнэфагъэм тетэу ташцIэ. Мэз зышыплIым кыкIоцI еджэпIэ 16-у районым итым тызэмыуалIэрэ ахэтэп. БзэджэшIагъэхэр амышIэнхэм, лъэпкыым ишэн-хабзэхэр къуэхумэгъэнхэм, нахьыжъхэм, кIэлэегъаджэхэм шъхьэ-кIэфэныгъэ-лбытэныгъэ афэпшын, уадэлун зэрэфар, аркым, кIэпым, тутыным умышIахуу узIапэцэн зэралъэкIыштыр, арэу зыхьукIэ кыяхуулIэн ылъэкIыштыр къафэтIуатэ.

Корр.: Джыри сыкыкIэунчIэ, ахэр ора кIафэзыIуатэхэрэр? Хыауми Iофым хэшIыкI горэхэр физиIэхэ специалистхэр зыдэшшоцIэхэш, кIалэхэм кIафашьогьэIуатэхэ?

І.Н.: Мы Іофхэр зетхьэхэ зыхьукІэ прокуратурэм, судым, милицием, медицинэм яІофышІэхэр

Теуцожь районым иадминистрацияе ныбжьыкIэ IофхэмкIэ иотдел ипашэу Iэшъынэ Налбий бэмышIэу гуцыIэгъу тыфэхъугъ. Ар гъобэкъуае кыыщыхъугъ, шаплугъ. 1993-рэ илъэсым гурыт еджапIэр кызыеухым IофшIэныр ригъэжъагъ. Мыекъуапэ дэт тутынышI фабрикэм, Джэдждэ районым щылэ фирмэу «Чылапхъэхэр» зыфиIорэм, нэмыкIхэми ащылэжъагъ. Ащ дакIоу Кубанскэ агроуниверситетым иIорфак кыу-хыгъ. 2003-рэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ кы-щегъэжъагъэу Теуцожь район администрацием Iоф щешIэ.

гүүсэ тэшых. Ахэр ежь-
хэр зэрихыылэггэхэ шысэ
зэфэшхьафхэр кыыз-
фаггэфедэхээ, ныбжыкы-
клэхэм апашхьэ кышц-
гушылх, наркоманием,
ешьоным задыраггэхьы-
хымэ, бзэджашлэм аха-
хэхэмэ тхамыклагшоу
кыяхуулэн ыльэкгыштхэр,
зыми имышыклэггэжь-
хэу кьэнэнхэ зэрилгэ-
кыштхэр, янэ-ятэхэу кьи-
ныггохэр зэпачыхээ
зылуггэхэр бырсырэу
зылгэштхэр кьафалуа-
тэх.

**Корр.: Шыс горэхэр
кыытфэнхыыгэмэ дэ-
гбүгбэ.**

И.Н.: Ахэр бэ мэхбух,
ау ашыш горэм игугъу
кьэсшыш. Адыгэ Респуб-
ликэм имуфтиеу Емыж
Нурбый тыригъусэу гъэ
рекло чылэгъуишш кьэт-
клухьагъ. Тащылагъ Нэчэ-
рэзые, Пэнэжьыкьуае,
Джэдждэхьаблэ, нэмык-
хэми адэт еджапIэхэм.
Ахэм ащеджэхэрэ ныб-
жьыкIэхэр Емыж Нурбый
гурьIогъошIоу, шысэ-
хэр бэу кыхыхыхэзэ, джа
ыпшэкIэ зигугъу кы-
щысшыгъэ Iофыгъо Iае-
хэм апысшагъэхэ зыхьухэ-
кIэ тхьамыклагъоу зыхэ-
фэштхэм асигъэгъоза-
гъэх. Автомашинэхэм
арыхсэу лъэшэу зекIо-
хэрэм тхьамыклагъоу
кыртфахьхэрэу зыфэдэ-
хэр, ахэм ныбжьыклабэ
зэрякIодылIэрэр кьафи-
Iотагъ.

Корр.: Адэ илээсэу тыхэтым ибуу!а-гээхэм, ибузынылгы-гээхэм ащыщэу щысэ зыт!у тащыггээгуазэ-ба.

И.Н.: Ахэр зэрэхьурэр бэдэд, Интерралли «Шъхьагуащэ — 2009» зыфилорэр

шылагъ. Ащ Гъобэкъое
еджанIэм ия 10-рэ класс
исхэу нэбгырих хэлэжъагъ.
Зэнэкъокъухэр зыдэшы-
лагъэхэр Гъозэрыплъ.
Хъэшъо къуашъохэм
арыхсэу, инструкторхэри
ягъусэхэу зэнэкъокъум
дэгъоу зыкыщагъэлъэ-
гъуагъ, ЮФО-м рафтин-
гымкIэ ипрезидент цыт-
хуу тхылъхэр къариты-
гъэх.

Ермэлхьаблэ семинар
шылагъ. Зыфэгъэхьы-
гъагъэр кызырэщэгъэкI
ныбжьыкIэхэр зы шы-
ныгъэ гъогу зэдыте-
хъэху унагъо ашIэнэу
зырагъажьэкIэ киныгъоу
зылукIэхэрэр, ахэм чыпIэ
администрациехэр Iэпы-
Iэгъу афэхунхэ альэкIы-
нэу зэрэщытыр ары. Ач
Урысыем исубъект 40-м
къехъумэ яллыкIохэр
шылагъэх. Сэ ащ Адыгэ
Республикэм ыцIэкIэ
сыкъышагъэгъушылагъ.

Сэ анахэу сызшыгыуазэр унэгъо ныбжьыкIэхэм адеIэгъэнымкIэ Теуцожь районым шашIэрэр арыти, ахэр семинарым хэлажэхэрэм игъэкIотыгъэу къафэсIотагъ, ежъхэми агъэшIагъо икIугъ. Унэгъо ныбжьыкIэ 15-мэ адеIэнхэу тхылъхэр районым шэгъабызыргъэх. Ахэм ащыщэу унэхэр ащэфынэу ахьщэ къызфатIупшыгъахэхэр унэгъуих мэхъух.

ОБЖ зыфаюу еджа-
пэхэм ашарагэхьышты-
гээр мы лэхъаным шы-
лэжэп. Калэхэм аныбжэ
зикьуклэ, нэмыклэ иашэхэр
хэггэкли, автоматыр зы-
фэдэр амыльэгугъуу дэм
кьулыкьу кьышахьынэу
ащэх. Арыт, Мыекьуа-
пэ ОСТО-ДОСААФ-м те-
зэгги, Джарымэ Рэщы-

дэ Іэшэ зэфэшхьаф-хэр кытфищэхи, Пэнэ-жыкьое ыкIи Нэшукьое еджапIэхэм ачIэхэр Нэшукьое тирым цызепэд-гъуагъэх. Автоматыр зэрэзэхэпхыщтыр, уагъэм апэрэ ІэпыІэгъу зэреп-тыщтыр, жгутыр зэретеп-лхьащтыр, нэмыкIхэр кьафалотагъэх, арагъэ-лзэгъугъэх.

**Корр.: Очэпицы иныб-
жыык!эхэм Иофыгыуак!э
горэ кырахыыжыагыэу
зэхэтхыгыэ, сэд фэда
ар? Хэта инашэр?**

І.Н.: Зэхэлхыгээр тэрээ. Адыгэ Хасэм икыуамау чылэхэм ащызэхашжэхэрэм ныбжыкIабэ ахэхэх. Очэпшые иныбжыкIэхэм «Гвардие ныбжыкI» зыфиорэр зэхашаггэ. Ащ икIэшаклөмэ ащыц Чэтэо Мурат. Пшээрылъэу ялэр урамхэр аггэкьэбзэнхэр, ножь-Гужтэу лъэкI зимылэхэм аделэнхэр ары.

Сыд фэдэ Иофтахбэз районым щызетэхьэми, ахэр тэрэзэу регъэкӀо кӀыгъэнхэмкӀэ ӀэпыӀэгъу кытфэхьухэрэм ацӀэхэр къесӀо сшӀоигъу. Ахэр район администрацием культурэмкӀэ игъӀэорышӀанӀэ ипашӀэу НапцӀэкьо Руслъан, ащ игуадзэу Теуцожь Марыет, рай-спорткомитетым итхьаматэу Хьабэхьу Адам, РайОНО-м иӀофышӀэхэу КӀэрэццэ Сафьет, Дэхьужь Аминэт.

Корр.: Адэ Джэджэ-хьаблэ иньбжык!эхэу чылэми, Мыекъяуни адэхэр зэхэагьэхэу, Нэхэе Аслъан янащэу якъоджэ гунсэ щаш!эхэрэм ягуъу къэпш!ырэн. Хьауми ущымыгъуаза?

І.Н.: Сыщыгъуаз. Ар шъыпкър о къапоуи зэхсхыгъ, гъзетым кыбгъэхъагъэми седжагъ. Сэшлэ паркыр зэраукъэбзыгъэри, гурыт еджаплэм ишагу сад зэрэщагъэтлысыгъэри. Иоф дэгъу кыырахыыжъагъэр. Тимурад ахэм залудгъэкІэнэу, тилорэ-тишІэрэ зэхэлъэу тызэдэлэжъэнэу, тэри тлэкІыцтымкІэ таделэнэу.

НЭХЭЕ Рэмэзан.
Сурэтым итыр: Юшгы-
нэ Налбый.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИМИНИСТРЭХЭМ Я КАБИНЕТ ИУНАШЪУ

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькы зыфатлупщырэ бюджет организациехэм ялофышлэ зауламэ 2009-рэ илъэсым унэ ращэфынэу зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу зэралэклагъэхьэрэ шыклэм ехылаагъ

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькы зыфатлупщырэ бюджет организациехэм ялофышлэ зауламэ псэуклэ амалэу ялэхэр нахьышлэ шыгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ышлэгъ:

1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькы зыфатлупщырэ бюджет организациехэм ялофышлэ зауламэ

жет организациехэм ялофышлэ зауламэ 2009-рэ илъэсым унэ ращэфынэу зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу зэралэклагъэхьэрэ шыклэр гуадзэм диштэу ухъсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькы зыфатлупщырэ бюджет организациехэм ялофышлэ зауламэ унэ ращэфынэу зэтыгъо ахъщэ Іэ-

пылэгъу алэклэгъэхьэгъэнымклэ хьардж пшъэрылхэр кыдэлъытэгъэнхэм Адыгэ Республикэм финансхэмклэ и Министерствэ ыналэ тыригъэтынэу, Адыгэ Республикэм и Законэу «2009-рэ илъэсымклэ ыкли план палъэу 2010-рэ, 2011-рэ илъэсхэмклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылаагъ» зыфилорэм кышыдэлъытэгъэ бюджет

мылькур ашклэ кызыфэгъэфедэгъэнэу.

3. Официальнэу заштэрэ мафэм щегъэжыагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПИЛ Мурат
кӀ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 3, 2009-рэ илъэс
N 229

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 3-м ышлэгъэ унашъоу N 229-р зытетым игуадз

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИРЕСПУБЛИКЭ БЮДЖЕТ ИМЫЛЬКУ ЗЫФАТЛУПЩЫРЭ БЮДЖЕТ ОРГАНИЗАЦИЕХЭМ ЯЛОФЫШЛЭ ЗАУЛЭМЭ 2009-рэ ИЛЪЭСЫМ УНЭ РАЩЭФЫНЭУ ЗЭТЫГЪО АХЪЩЭ ІЭПЫІЭГЪУ ЗЭРАІЭКІАГЪЭХЪЭРЭ ШЫКІЭР

I. Зэдагъэфедэрэ положениехэр

1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькы зыфатлупщырэ бюджет организациехэм Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм Іофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкӀэ и Комитет кыфӀорышлэхэрэм ялофышлэ заулахэу (ыужкӀэ бюджет организациехэм ялофышлэхэр тӀозэ дгъэкӀощт) Адыгэ Республикэм ибюджет организациехэм илъэси 3-м нахь мымакӀэу Іоф шызышлэгъэхэм, зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу кыратынымклэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэклэ орган гъэнэфагъэ иучет хэтхэм зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу зэралэклагъэхьэрэ шыклэр мыщ кӀегъэнэфа.

2. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэклэ органэу бюджет организациер зыфӀорышлэхэрэм ипашэ иунашъокӀэ зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу ащ ІэнэтӀэ гъэнэфагъэ шызылгъымы раты мыщ фэдэ лъэхъанхэм:

1) бюджет организацием Іоф шызышлэхэрэм социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ унэр фэтэрэу ымыу-бытыгъэ зыхьукӀэ, е социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ унэр фэтэрэу зыубы-тыгъэ унагъом шымыщ зыхьукӀэ, е унэр имылькы унае хэхьэрэ унагъом шымыщ зыхьукӀэ;

2) бюджет организацием Іоф шызышлэхэрэм социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ унэр фэтэрэу ыубы-тыгъэ зыхьукӀэ, е социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ унэр фэтэрэу зыубы-тыгъэ унагъом шыщ зыхьукӀэ, е унэр имылькы унае хэхьэрэ унагъом шыщ зыхьукӀэ — арэуштэу зыхьурэр квадратнэ метрэ 18-м нахь макӀэ унагъом ис пӀпчъ тефэмэ ары;

3) унэм иинагъэ емылгытыгъэу шапхъэу шылэхэм адимыштэрэ унэхэм ащыпсэухэ зыхьукӀэ;

4) бюджет организацием Іоф шызышлэхэрэм социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ унэр фэтэрэу ыубы-

тыгъэ зыхьукӀэ, е социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ унэр фэтэрэу зыубы-тыгъэ унагъом шыщ зыхьукӀэ, е унэр имылькы унае хэхьэрэ унагъом шыщ зыхьукӀэ — хэужыныхьэгъэ уз хылыгъэ дэдэхэр зилэ сымаджэхэу зы унэ узы-щыдӀпсэун умылгъэкӀыштхэу Урысые Федерацием и Правительствэ 2006-рэ илъэсым мэкъуогъум и 16-м ышлэгъэ унашъоу N 378-р зытетэу «Зы унэ узы-щыдӀпсэун умылгъэкӀышт сымаджэхэу хэужыныхьэгъэ уз хылыгъэ дэдэхэр зилэхэр ухъсыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилорэмклэ аухъсыгъэхэм афэдэ сымаджэр унагъом ис хъумэ ыкли унагъом социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкӀэ ыубытырэ фэтэрым е иунэе мылькы хэхьэрэ унэм нэмыкӀ имылэ зыхьукӀэ;

5) унэм иинагъэ емылгытыгъэу коммунальнэ фэтэрым щыпсэухэ зыхьукӀэ;

6) общежитием е унэгъо цыкӀухэм атегъэпсыхьэгъэ общежитием щыпсэухэ зыхьукӀэ;

7) унэм иинагъэ емылгытыгъэу узыкӀоцырыкӀырэ унэм, унэгъуитӀоу ыкли ащ ехъоу зы унэм щыздӀпсэухэ зыхьукӀэ (мыщ кыхеубытхэ ны-тыхэм яунагъохэр ыкли зыныбжэ икӀугъэ якӀлэлэцыкӀухэу къэзыщагъэхэу дӀкӀуагъэхэу ахэм кӀадӀпсэухэрэр ыкли зыщыпсэурэ унэм щыздӀтхагъэхэр);

8) унэр иунэе мылькы хэхьэрэ унагъом шыщ зыхьукӀэ, джащ фэдэу унэ, унэ-псӀолъэшӀ, унэ накопительнэ кооперативым хэт зыхьукӀэ — мы пунктым иа 1 — 7-рэ подпунктхэм кыдалгытэрэ шапхъэхэм атетэу бюджет организацием илофышлэ унэр кызылэклэгъэхьагъэ е ыгъэпсыгъэ зыхьукӀэ, ипотека кыфӀэхэр кызыфигъэфедзэ, кооперативым пай взносхэр хилъхьагъэхэ зыхьукӀэ.

3. Зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъоу алэклагъэхьащтыр зыфӀэдыр кыалыгъэ зыхьукӀэ, бюджет организацием илофышлэ иунагъо халгытхэ ащ кыдӀпсэурэ шхъэгъусэр, икӀлэлэцыкӀухэр ыкли янэ-ятэхэр.

4. Зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу мыщ фэдэ гухълхэм апае кызыфагъэфедэн алъэкӀышт:

1) унэр зэрашэрэм-зэрашэфырым ехылаагъэ ззэгъыныгъэр Іэубытыплэ кызыфащлэгъэ, кызылэклагъэхьэрэ унэм тефэрэ уасэм итын;

2) бюджет организацием Іоф шы-зышлэхэр унэ, унэ-псӀолъэшӀ е унэ накопительнэ кооперативым хэт зыхьукӀэ пай взносым итын;

3) унэе унэм ишӀын пае Іофшлэхэм атефэрэ уасэм итын пае;

4) унэм ишӀын пае чыфӀэу кыа-Іахыгъэхэр игъэкъужыгъэнхэм (чы-фӀэхэр гъэгъужыгъэнхэм, чыфӀэхэмклэ е займэхэмклэ процентхэр тыгъэнхэм апӀугъэхьэгъэныр, ау мыщ кыхиу-бытхэрэп зигугъу кӀэтшыгъэ чы-фӀэхэмклэ е займэхэмклэ япшъэрылхэр зэрамыгъэцӀклагъэхэм кыахӀлэу тазыр-хэу, комисионхэу, пеняхэу атыралъ-хьагъэхэр, джащ фэдэу зэтыгъо ахъщэ кыратыным ифитыныгъэ имылэзэ бюджет организацием илофышлэ чыфӀэхэмклэ е займэхэмклэ тазырэу тельгыгъэхэр.

II. Зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу алэклэгъэхьэгъэным ехылаагъэ унашъор зэрашэрэ шыклэр

1. Зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу алэ-клэгъэхьэгъэным ехылаагъэ Іофы-гъохэм ахӀплъэгъэным пае бюджет организацием илофышлэхэм зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу алэклэгъэхьэгъэным илофыгъохэм ахӀплъэгъэ комиссиер кӀэралыгъо органым зэхещэ, Адыгэ Республикэм финансхэмклэ и Министертвэ иллыкӀохэр ащ хэхьэх.

2. Зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу алэ-клэгъэхьэгъэным ехылаагъэ унашъор штэгъэным пае бюджет организацием илофышлэ мы Шыклэм игуадзэу N 1-м диштэу кӀэралыгъо органым ипашэ ыцӀкӀэ лъӀлу тхылъ тыгъэгъазэм и 15-м нэс егъэхьы. Зигугъу кӀэтшыгъэ лъӀлу тхылъым мыщ фэдэ документхэр игъу-сэнхэ фае:

1) лъӀлу тхылъыр кызыхылаагъэр зыщыщыр, ащ иунагъо исхэр зыщыщ-хэр кызыушыхьатырэ документхэм якопиэхэр;

2) домовой книгэм кыххэтхы-кыгъэхэр;

3) унагъом исхэм яхылаагъэ справ-кэр;

4) финанс лицевой счетым икопие;

5) бюджет организацием Іоф зэрэшишлэрэ илъэс пчъагъэм ехы-лаагъэ справкэу мы Шыклэм игуадзэу N 2-м диштэу зэхэгъэуцагъэр;

6) бюджет организацием илофышлэ ыкли ащ иунагъо исхэу Іоф зышлэн зыльӀкыштхэм ятрудоу кыжкӀэхэм якопиэхэр;

7) бюджет организацием илофышлэ ыкли ащ иунагъо исхэм ахэр зыдӀтхэ-гъэхэ унэм нэмыкӀ зэрӀлэр кӀэзыушы-хьатырэ документхэм якопиэхэр (мыщ дӀжыым документхэм яоригиналхэри кырахылаагъэ фае);

8) бюджет организацием илофышлэ зыщыздӀтхэгъэ чыпӀэмклэ ыкли (е) зыщыпсэурэ чыпӀэмклэ унэр иунэе мылькы зэрэхахьэрэм ыкли ыпӀкӀлэ унэр ыгъэфедэнэу зыштагъэм яхы-лаагъэ кӀэбархэр;

9) унэм иинагъэ кыафыхагъэхьонэу фитыныгъэ зэрӀлэр кӀэзыгъэшпышкӀэ-жыырэ документым икопие (законода-тельствэм ащ фэдэ фитыныгъэ кыари-ты зыхьукӀэ);

10) унэм пае зэтыгъо ахъщэ Іэпы-лэгъу зэраратыгъэм ехылаагъэ справ-кэу мы Шыклэм игуадзэу N 3-м диш-тэу зэхэгъэуцагъэр.

3. Бюджет организацием илофышлэу мы Шыклэм иа 1-рэ раздел иа 2-рэ пункт иа 8-рэ подпункт кыхиуытэрэм мы разделым иа 2-рэ пункт иа 2-рэ, иа 3-рэ, иа 7 — 9-рэ подпунктхэм зигугъу кыащлэрэ документхэр алэклэгъэхьан фае. Займэр (чыфӀэр) кызылаихыгъэ, ипотека документхэр зызэхагъэуцогъэ лъэхъаным ехулаагъэ мы Шыклэм иа 1-рэ раздел иа 2-рэ пункт иа 1 — 7-рэ подпунктхэм кыдалгытэрэ шапхъэхэр зэрэшылэхэр мыхэм кыащыгъэшпып-кӀэжыгъэн фае.

4. Мы разделым иа 2-рэ, иа 3-рэ пунктхэм зигугъу кыащлэрэ докумен-тхэм якопиэхэр зэрэтэрэхэр кыушы-хьатыхэу нотариусым ылапэ акӀи-дзэжыын е ахэм яподлинник кыра-хылаагъэ фае.

5. Унагъом ис нӀбгыр пчъагъэ бюд-жет организациехэу зы кӀэралыгъо органым е кӀэралыгъо орган зӀфӀшъ-хьафхэм афӀорышлэхэрэм ялофышлэхэу щытхэ зыхьукӀэ, зэтыгъо ахъщэ Іэпылэгъу кызылэклагъэхьащтхэмклэ учетым агъэуцурэр унагъом шыщ зы нӀбгыр нылӀп. Бюджет организацием шылажыэрэр ІофшлӀпэм кызылу-кыжыкӀэ, хьадэгъур кызыфӀэскӀэ е зыдӀщылэр амышлэу кӀодыгъэу судым зигъэунафыкӀэ, е унагъом шыщэу уче-тым хэтым хьадэгъур кылылӀысыгъэ зыхьукӀэ, кӀэралыгъо органым унагъом шыщэу бюджет организацием Іоф шызышлэхэрэм учетнэ делор тыретхэ-жыы.

(ИкӀлэху я 6-рэ н. ит).

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИРЕСПУБЛИКЭ БЮДЖЕТ ИМЫЛЪКУ ЗЫФАТИУПЩЫРЭ БЮДЖЕТ ОРГАНИЗАЦИЕХЭМ ЯЮФЫШІЭ ЗАУЛЭМЭ 2009-рэ илъэсым унэ ращэфынэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зэраІэкіагъэхьэрэ шыкіэр

(ИкІэуэх).

6. Бюджет организациеи иЮфышІэ ыкІи (е) ащ иунагъо исхэм социальнэ наймэм иззэгъыныгъэ тетэу ыкІи (е) яунэе мылкъу хэхьэрэ унэ заулэ яІэ зыхьукІэ, унэ пстэуми квадратнэ метр-рэ пчыагъэу арылгыр зэхалгытэ.

7. Мы разделым ия 2-рэ, ия 3-рэ пункт-хэм адиштэу кырахыылІэгъэ лъэІу тхылъхэмрэ документхэмрэ тыгъэгъазэм и 21-м нэс комиссиер ахплъэн фае. Документхэр заштэрэ мафэр комиссиер ирегистрационнэ журнал шыагъэу-нэфыкІы. ИлъэІу тхылърэ идокумент-хэмрэ зэраштагъэм ехыылІэгъэ справкэр бюджет организациеи иЮфышІэ кыраты. Документэу кырахыылІагъэхэм мышгыпкъэ кээбархэр кызыхыгъэщыкІэ, комиссиер бюджет организациеи иЮфышІэ зы мафэкіа ахэр Іэкіегъэхьажьых.

8. Комиссиер:

1) мы разделым ия 2-рэ, ия 3-рэ пункт-хэм адиштэу бюджет организациеи иЮфышІэ кырихыылІэгъэ документ-хэм арыт кээбархэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кыратынымкІэ бюджет организациеи иЮфышІэ учетым хэгъэу-цогъэным пае ищыкІэгъэ амалхэр зэрэщыІэхэм афэгъэхьыгъэхэр еуплъэкІух;

2) зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу Іэкіагъэхьэным пае бюджет организациеи иЮфышІэ учетым зэрэагъэуцорэм, ар учетым хагъэуцонэу зэрамыдагъэм ыкІи учетым зэрэахыжыгъэм яхыылІэгъэ унашгъор ештэ;

3) мы ШыкІэм игуадзэу N 4-м кы-зэрэщыдэлъытагъэм диштэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу пае бюджет организациеи иЮфышІэхэр учет ешІых.

9. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зы-щыкІэлъэІухэрэ тхылъыр аштагъэкІэ зальытэрэр ищыкІэгъэ документхэр зэкІэ кэралыгъо органым кызыІэкіа-хьэхэкІэ ары, ахэм номерхэр афашІы, кызыІэкіахьэгъэ мафэр журналым шы-датхэ, ащ фэдэ журналым номер гъэ-нэфагъэ тетын, кэралыгъо органым имыхьур тедзэгъэн фае.

10. Комиссиер иунашгъо фэгъэ-хыгъэ протокол зэагъэуцо.

11. Комиссиер ипротокол ІэубытышІэ кызыфишІызэ, кэралыгъо органым зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зыІукагъэхэм яреестрэ зэхегъэуцо, зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зэраІэкіагъэхьэрэм ехыылІэгъэ правовой актыр кэралыгъо органым ипашэ ештэ, ахъщэ ІэпыІэгъу зыфэдизыри ащ кышыраІо.

12. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу иЮфыгъокІэ унашгъор зэраштагъэм ехыылІагъэу бюджет организациеи иЮфышІэ макъа рагъэІу унашгъор заштэгъэ нэуж зы мафэкіа.

III. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зы-фэдизыщтыр зэрагъэнафэрэр

1. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу ара-тыщтыр зыфэдизыр кьалгытэ зыхьукІэ, унэхэм яинэгъэн ыІээкІыщтымкІэ шапхьэу шыІэхэр мыщ фэдэх:

зы нэбгырэм пае — квадратнэ метрэ 33-рэ;

нэбгыритІу зэрыс унагъом пае — квадратнэ метрэ 42-рэ;

нэбгырищ ыкІи ащ ехъу зэрыс унагъом пае — нэбгырэ пэпчъ телгы-тагъэу квадратнэ метрэ 18.

Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу аратырэр унэм уасэу лъатыгъэм ипроцент 60 кьехъу хъуштэп.

2. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу ара-тыщтыр кьалгытэзэ, унэхэм яинэгъэн ыІээкІыщтымкІэ шапхьэхэр агъэнафэ-хэ зыхьукІэ, федеральнэ законода-тельствэм кызышыиІорэ лъэхьанхэм нахъ унэ ин аратыным ифитыныгъэ зэрэІэр кыдэлъытэгъэн фае.

3. Мы разделым ия 2 — 4-рэ пункт-хэм яположениехэр, зы квадратнэ метрэм гурытымкІэ рыночнэ уасэу Адыгэ Республикэм шыриІэу гъэцэкІэкІо хаб-зэм иуполномоченнэ федеральнэ орган квартал кьэс ыгъэнафэрэр кыдилгытэ-зэ, унэм иинэгъэн ыІээкІыщтымкІэ шапхьэу шыІэхэр ІэубытышІэ кы-зыфишІыхьэзэ, мы ШыкІэм игуадзэу N 5-м диштэу кэралыгъо органым зэ-тыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу аІэкіагъэхьа-щтыр зыфэдизыр кыредзэ.

4. Бюджет организациеи иЮфышІэ е ащ иунагъо исхэм яунэе мылкъу хэхьэрэ унэхэр яІэхэ ыкІи (е) социальнэ наймэм иззэгъыныгъэкІэ ежъ ыкІи (е) иунагъо исхэм унэхэр алыгъэ зыхьукІэ, зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зыфэдизы-щтыр кьалгытэным пае мы разделым ия 1-рэ, ия 2-рэ пунктхэм яположение-хэр кыдалгытэхьэзэ, унэм иинэгъэн ыІээкІыщтымкІэ шапхьэхэмрэ ежъ ыкІи (е) иунагъо исхэм яунэе мылкъу хэхьэрэ унэхэм ыкІи (е) социальнэ най-мэм иззэгъыныгъэкІэ алыгъэ унэхэм яинагъэрэ азыфагу кыдафэрэр агъэ-унэфы. Мы пунктым иположениехэр мы ШыкІэм ия 1-рэ раздел ия 2-рэ пункт ия 3-рэ, ия 4-рэ подпунктхэм зи-гугъу кыашІырэ лъэхьанхэм алы-Іэсыхэрэп.

5. Мы ШыкІэм ия 1-рэ раздел ия 2-рэ пункт ия 5-рэ подпункт кыдилгытэ-рэ лъэхьанхэм зэтыгъо ахъщэ Іэ-пыІэгъу бюджет организациеи иЮфышІэ ратыштэу мы разделым ия 1 — 4-рэ пунктхэм адиштэу кьалгы-тагъэр бюджет организациеи иЮфышІэ унэм игъэпсын пэІуигъэхьагъэм е чыфэт организациеи процентэу ари-тыжыгъэм ашхьэдэкІы хъуштэп.

IV. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зэраІэкіагъэхьэрэ шыкіэр

1. Кэралыгъо органым зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зыІукагъэхэм яреестрэ Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Министерствэ Іэкіегъэхьэ, комисси-ер ипротоколхэм якопиехэр, зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу зэраІэкіагъэхьагъэм ехыылІэгъэ правовой актэу кэралыгъо органым зехигъэуцагъэм икопиехэр ащ игъусэнхэ фае.

2. Мылъкур кызэрэІукирэм елгы-тыгъэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кэралыгъо органым аІэкіегъэхьэ, ащ пае бюджет организациеи иЮфышІэ или-цевой счетэу банкым кышызэ-Іуахырэм зигугъу кьэтшыгъэ ахъщэр егъако, мы ШыкІэм ия 1-рэ раздел ия 2-рэ пункт ия 8-рэ подпункт тетэу унэ кызыІэкіагъэхьагъэ зыхьукІэ, чыфэхэр

гъэгъужыгъэнхэм пае бюджет орга-низациеи иЮфышІэ илицевой счетэу чыфэт организациеи ыкІи нэмыкІ организациеи кызыІуахырэм ахъщэр егъако.

3. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу тефэ-рэ мылкъур кыфатІупщыным пае кэралыгъо органым Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Министерствэ зэригъэ-нэфэрэ шыкІэм ыкІи палъэхэм атетэу кассэ хъарджхэмкІэ заявкэр Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Минис-терствэ Іэкіегъэхьэ.

4. Мы разделым ия 2-рэ пункт зэ-рэщыгъэнэфэгъэ шыкІэм диштэу кэралыгъо органым бюджет организациеи иЮфышІэ зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу Іэкіегъэхьэ ыкІи хъарджхэм ясметэхэр зэрагъэцэкІагъэхэм яхыылІэгъэ отчетэу мазэ кьэс зэагъэуцорэм сатыр шхьа-фэу шыхэгъэунафыкІыгъэу ахъщэу ара-тыгъэхэм яхыылІэгъэ отчетыр Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Минис-терствэ Іэкіегъэхьэ.

5. Бюджет организациеи иЮфышІэ зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кыІукирэм фэшІ ежъ зыщыщыр кызыушыхьатырэ документым икопиерэ мы разделым ия 6 — 9-рэ пунктхэм зигугъу кыашІырэ документхэмрэ кэралыгъо органым Іэкіегъэхьэ.

6. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу унэ зэрэщэрэм-зэрэщэфырэм ехыылІэгъэ ззэгъыныгъэмкІэ кызыІэкіагъэхьэрэ унэм пэІуагъэхьэ зыхьукІэ, бюджет организациеи иЮфышІэ унэ зэрэщэрэм-зэрэщэфырэм ехыылІэгъэ ззэгъы-ныгъэм икопиерэ кэралыгъо регистра-ция ашыгъэмрэ бюджет организациеи иЮфышІэ унэ зэриІэрылхьэм ехыылІэгъэ свидетельствэм (свидетель-ствэхэм) икопиерэ аІэкіагъэхьан фае. УнитІу е ащ нахьыбэ ащэфы зыхьукІэ, унэхэр зэрэщэхэрэм-зэрэщэфыхэрэм яхыылІэгъэ ззэгъыныгъэхэр, амыгъэ-кощырэ мылкъур зэрэІэрылхьэр ре-гистрация зыщашІыгъэ свидетельствэ-хэм якопиерэ (щэн-щэфынымкІэ пэшІорыгъэш ззэгъыныгъэхэм яко-пиерэу нотариусым ыІапэ зыкІэдзэ-жыгъэхэр) зэгъусэхэу кэралыгъо орга-ным Іэкіагъэхьанхэ фае.

7. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу бюд-жет организациеи иЮфышІэу унэ, унэ-псэолъэшІ е унэ накопительнэ коопера-тивым хэтым ипай взнос пэІуигъэхьан фаеу зыхьукІэ ащ кырихыылІэнхэ фае:

1) кооперативым хэтхэм яреестрэ кыхэтхыкІыгъэу кооперативым ежъ зэрэхэтыр кызыгъэшгыпкъэжырэр;

2) унэм пае пай взносэу ытыгъэр зыфэдизым ыкІи унэр иунэе мылкъу хэхьанымкІэ пай взносэу джыри ымы-тыгъэр зыфэдизым яхыылІэгъэ справкэр;

3) кооперативым иустав икопиерэ;

4) пай взносыр зэрэщытэу бюджет организациеи иЮфышІэ зытыкІэ, унэу кыратыщтыр кооперативым имыль-ку зэрэахьэрэм ехыылІэгъэ свидетель-ствэм икопиерэ;

5) бюджет организациеи иЮфышІэ — кооперативым хэтым кызыфигъэфе-дэнэу унэ зэраратыгъэм ехыылІэгъэ унашгъом икопиерэ.

8. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу унэ унэм ишІын телгытэгъэ хъарджхэм апэІуагъэхьан фаеу зыхьукІэ, бюджет организациеи иЮфышІэ чыгу Іахьэу унэр зытетыр зэриІэрылхьэр кызыу-шыхьатырэ документыр, унэ унэр зэ-ригъэпсырэр кызыгъэшгыпкъэжырэ документхэр (псэолъэшІ подрядым иззэгъыныгъэ икопиерэ е нэмыкІ документ-хэр), мы объектым игъэпсын пае чыпІэ зыгъэІорышІэжыным иорган Іизын кызэрэритыгъэ тхылъыр аІэкіагъэхьан фае.

9. Чыфэхэр кьалахыхьэзэ унэхэр кы-зэрэщэфыхэрэм е зэрэщыхьэрэм ате-лгытэгъэ хъарджхэм зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу апэІуагъэхьэ зыхьукІэ (чыфэхэр агъэгъужыхьэ, чыфэхэмкІэ е займэхэмкІэ процентхэр атыхэ зыхьукІэ, ипотека чыфэхэри мыхэм кьахиубытэхэу, кредитхэу е займэхэу зигугъу кьэтшыгъэхэмкІэ япшгъэрылхьэр игъом зэрамыгъэцэкІэжыгъэхэм апкь кыкІэу тазырхэу, комиссиерхэу, пеняхэу ателъ хъугъэхэм мыр афэгъэ-хыгъэп), джащ фэдэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кыІэкіагъэхьаным ифиты-ныгъэ джыри имыІэзэ бюджет органи-зациеи иЮфышІэ чыфэхэу е займэхэу ыштэгъагъэхэмкІэ пшгъэрылхьэр зэ-римыгъэцэкІагъэхэри мыщ кыхиубы-тэхэу, ащ кырихыылІэн фае:

1) унэр зэрищэрэм-зэрищэфырэм яхыылІэгъэ ззэгъыныгъэм икопиерэ, унэм ишІын хъарджэу пэІуигъэхьагъэм ехыылІэгъэ документхэм, чыфэ кызырэлыхыгъэм ехыылІэгъэ ззэгъы-ныгъэм якопиерэ;

2) чыфэр кызытыгъэм исправкэу чыфэм иинагъэ зыфэдизым ыкІи кре-дитыр (займэр) зэригъэфедэрэм про-центэу техьуагъэхэр зэритыгъэхэм, кредитымкІэ (займэмкІэ) чыфэ шхьаІэр зыфэдизым, кредитым про-центэу техьохэрэмкІэ чыфэу кыфэнэ-жыгъэр зыфэдизым яхыылІэгъэ справкэр;

3) кэралыгъо регистрациер зыкІугъэ ипотека ехыылІэгъэ ззэгъыныгъэм икопиерэ (ипотечнэ кредит, ипотечнэ займ, кьаратыгъэ зыхьукІэ);

4) кредитхэр (займэхэр) кызыфагъэ-федэхьэ кьащэфыгъэ унэр яІэрылхьэ зэрэхьугъэм ехыылІэгъэ свидетель-ствэм икопиерэ.

10. Бюджет организациеи иЮфышІэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кызыІу-кіагъэм ипшгъэрылхьэр унэр зэриІэрылхьэр кызыушыхьатырэ свидетельствэр кызыратырэ нэуж мэзищым кыкІоцІ (зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кызы-Іукагъэм щегъэжыагъэу мээ 24-кІэ нахъ мыгъужыу) амыгъэкощырэ мылкъумкІэ фитыныгъэхэм я Кьэра-лыгъо реестрэ зыкІ кыхэтхыкІыгъэр зэтыгъо ахъщэр кыІэкіагъэхьэ кэралыгъо органым рыхыылІэнэу.

11. Зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу бюд-жет организациеи иЮфышІэ ІукагъэкІэ алытэ мы разделым ия 2-рэ пункт диштэу зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъу кэралыгъо органым зыфитІупщырэ мафэм щегъэжыагъэу.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И ПРЕЗИДЕНТ И УКАЗ

Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэралэклагъэхъэрэ шыклэм ехылаіагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ алэклэгъэхъэгъэным ехылаіагъ» зыфиіорэм диштэу унашъо сэшъы:

1. Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэралэклагъэхъэрэ шыклэр гуадэм диштэу ухъсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэралэклагъэхъэрэ епхыгъэ мылькур Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхъэгъэкыгъэным Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Министерствэ ыналэ тыргыгъэтынэу.

3. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ

социальнэ хъхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр ятыгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкІэкІо органэу гъэнэфэгъэнэу.

4. КІуачІэ ямыІэгъэу лыгътэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм и Президент 2003-рэ илъэсым мэлъытфэгъум и 28-м ышІыгъэ Указэу N 81-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэралэклагъэхъэрэ шыклэм ехылаіагъ» зыфиіорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъугъогъэхэр, 2003, N 4) иа 1 — 5-р пунктхэм;

2) Адыгэ Республикэм и Президент 2007-рэ илъэсым мэлъытфэгъум и 11-м

ышІыгъэ Указэу N 132-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ алэклэгъэхъэгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм и Президент дэжъ щызэхъэгъэ комиссием зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхъыгъ» зыфиіорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъугъогъэхэр, 2007, N 4) иа 1-р пункт;

3) Адыгэ Республикэм и Президент 2008-рэ илъэсым мэкъуогъум и 23-м ышІыгъэ Указэу N 70-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм и Президент и Указ зауІэ-м зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгъэнхэм ехылаіагъ» зыфиіорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъугъогъэхэр, 2008, N 6) иа 1-р пункт иа 1-р пункт;

4) Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым мэзэм и 24-м ышІыгъэ Указэу N 16-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ алэклэгъэхъэгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм и Президент дэжъ щызэхъэгъэ комиссием зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхъыгъ» зыфиіорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъугъогъэхэр, 2009, N 2).

5. Официальнэу кызыхауытэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы Указым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шэкІогъум и 11, 2009-рэ илъэс
N 130

Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым шэкІогъум и 11-м ышІыгъэ Указэу N 130-р зытетым игуадз

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ЫПАШЪХЬЭ ГЪЭХЪЭГЪЭ ИН ДЭДЭХЭР ЩЫЗИІЭХЭМ МАЗЭ КЪЭС АХЪЩЭ ІЭПЫІЭГЪУ ТЕДЗЭ ЗЭРАІЭКІАГЪЭХЪЭРЭ ШЫКІЭР

1. Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэу N 281-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ алэклэгъэхъэгъэным ехылаіагъ» зыфиіорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъугъогъэхэр, 2009, N 7) (ыужыкІэ Законыр тіозэ дгъэкІощт) диштэу Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр щызиіэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэралэклагъэхъэрэ шыклэр мыщ кыгъэнафэ.

2. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэратыным ифитыныгъэ зиІэм Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хъхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ІофшІэнымкІэ ыкІи цІыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкІэ ичІыпІэ орган (ыужыкІэ чІыпІэ органыр тіозэ дгъэкІощт) лъэу тхылърэ мыщ фэдэ документхэмрэ рихылаіанхэ фае:

1) паспортным икопие;

2) пенсиер зыгъэнэфэрэ органым исправкэу пенсиер лъэпкыгъ зыфэдэр ыкІи ар зэрагъэнэфэрэ пІалъэр, пенсиер зэрагъэуцугъэ федеральнэ законом ыцІэ зэрытгъ;

3) трудовой книжкэм икопие;

4) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэр мы Законом иа 1-рэ статья иа 2-рэ Іахъ иа 1-рэ пункт диштэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэратынэу зытефэрэ купым хахъэ зыхъукІэ:

а) къралыгъо наградэхэм апылгъ документхэм якопиехэр;

б) къралыгъо наградэр кыфагъэшъуашэ зэхъум Адыгэ Республикэм (Адыгэ автоном хэкум) Іоф зэрэшишІэщтыгъэр кызыушыхъатырэ документым икопиехэр (трудовой книжкэм ащ фэгъэхъыгъэу дэмытхагъэ зыхъукІэ);

5) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэр мы Законом иа 1-рэ статья иа 2-рэ Іахъ иа 2-рэ пункт диштэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэратынэу зытефэрэ купым хахъэ зыхъукІэ, Адыгэ Республикэм физическэ культурамрэ спортымрэкІэ и Комитет исправкэу лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэр Олимпийскэ (Паралимпийскэ, Сурдлимпийскэ) джэгунхэм япризерэу зэрэщтыгъэр е дуниам (Европэм) мызэу-мытІоу ячемпионэу зэрэщтыгъэр кызыушыхъатырэ;

6) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэр мы Законом иа 1-рэ статья иа 2-рэ Іахъ иа 3-рэ пункт диштэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэратынэу зытефэрэ купым хахъэ зыхъукІэ:

а) орденэу «Ны-Іыхъужъ» зыфиіорэр зыфагъэшъошэгъэ ныхэм;

— орденэу «Ны-Іыхъужъым» голъ тхылъым (удостоверением) икопиехэр;

— орденыр кыфагъэшъуашэ зэхъум Адыгэ Республикэм (Адыгэ автоном хэкум) Іоф зэрэшишІэщтыгъэр кызыушыхъатырэ документым икопиехэр;

б) орденэу «Родительская слава» зыфиіорэр зыфагъэшъошэгъэ ны-тыхэм;

— орденэу «Родительская слава» зыфиіорэм голъ тхылъхэм (удостоверением) якопиехэр;

— кІэлэцІыкІухэр кызырэхъугъэхэм яхылаіагъэ свидетельствэхэм якопиехэр;

— орденыр кыфагъэшъуашэ зэхъум Адыгэ Республикэм Іоф зэрэшишІэщтыгъэр кызыушыхъатырэ документым икопиехэр;

7) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэр мы Законом иа 1-рэ статья иа 2-рэ Іахъ иа 4-рэ пункт диштэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэратынэу зытефэрэ купым хахъэ зыхъукІэ:

а) щытхъуцІэр кызырэфэгъэшъошэгъэм ехылаіагъэ удостоверением икопиехэр;

б) щытхъуцІэр кыфагъэшъуашэ зэхъум Адыгэ Республикэм (Адыгэ автоном хэкум) Іоф зэрэшишІэщтыгъэр кызыушыхъатырэ документым икопиехэр (трудовой книжкэм ащ фэгъэхъыгъэу имытхагъэ зыхъукІэ).

3. Документхэм якопиехэр алэклагъахъэхэ зыхъукІэ, подлинникхэри арагъэлъэгъух ыкІи чІыпІэ органым ахэм алапэ акледзэ.

4. Мы ШыкІэм иа 2-рэ пункт кышы-дэулыгъэгъэ документхэр чІыпІэ органым еушІэкІух ыкІи кызылэклэхъэгъэ мафэм щегъэжъагъэу мэфиблым кыкІоцІ Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хъхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ (ыужыкІэ уполномоченнэ органыр тіозэ дгъэкІощт) ахэр Іэклэгъахъэх.

5. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ къратыным зыщыкІэлъэгъухэр тхылъым ыкІи документэу кырахабылаіагъэхэм яшЫпкыагъэ уплэклэгъэным пае кърбар горэхэр кызылэклагъэхъан фаеу ишыкІагъэ зыхъукІэ, уполномоченнэ органым ипащэ иунашъокІэ лъэу тхылъым зыхъу-лэщтхэ пІалъэр мэфэ 30-м нэсэу лъагъэкІотэн алэкІышт, унашъор заштэгъэ нэуж мэфитфым кыкІоцІ лъэу тхылъыр квалэклэзыгъэхъагъэм ащкІэ макъэ рагъэлужьын фае.

6. Документхэм захъплъэрэ нэуж уполномоченнэ органым унашъо ештэ Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ ятыгъэным ехылаіагъэм ипроект кыгъэхъазырыгъэнэу е ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ арамытынымкІэ ушъхъагъоу щыІэхэр кыІозэ, ащ фэдэ ІэпыІэгъур щыгъэзыгъэнэу.

7. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ аратырэп мыщ фэдэ лъэхъанхэм:

1) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэр мы Законом иа 1-рэ статья зигугъу кышыхъэрэм ахъмыхъэ зыхъукІэ;

2) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэм мы ШыкІэм иа 2-рэ пункт зигугъу кышылърэ документхэр зэкІэ алэклэмыгъэхъагъэ зыхъукІэ;

3) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэм кърбар ыкІи (е) документ нэпцІхэр алэклэмыгъэхъагъэ зыхъукІэ;

4) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэм законодательствэм кыдылгъытэрэ шапхъэхэм адимыштэрэ документхэр алэклэмыгъэхъагъэ зыхъукІэ;

5) лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэм федеральнэ законодательствэм, Адыгэ Республикэм изаконодательствэ, Урысые Федерацием инэмыкІ субъектхэм язако-

нодательствэ, чІыпІэ зыгъэлорышІэжынымыкІэ органхэм яшпхъэ правовой актхэм адиштэу пенсиер ІэпыІэгъу тедзэ фагъэуцугъахэ зыхъукІэ;

6) документхэу кырахабылаіагъэхэм арыт лъэкъуацІэр, цІэр, атацІэр, кызы-хъугъэ мафэр ыкІи зыщыпсэурэ чІыпІэр паспортным итхэм атемыфэ зыхъукІэ ыкІи законодательствэм зэригъэнэфэгъэ шыкІэм диштэу ахэр зэрээрэхъо-кІыгъэхэр кызыгъэшъыпкыжъырэ доку-ментхэр щымыІэхэ зыхъукІэ.

8. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэрэрамы-тыштым ехылаіагъэ унашъом икопие мыщ фэдэ унашъор заштагъэм щегъэжъагъэу мэфитфым кыкІоцІ лъэу тхылъыр кызыхылаіагъэм Іэклагъэхъан фае.

9. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ къратынэу зазыфагъэзэгъэ мазэм кыкІэлъыкІорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжъагъэу мы Законом иа 2-рэ статья иа 1-рэ Іахъ кыдылгъытэрэм фэдиз ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр Адыгэ Республикэм и Президент и УказкІэ агъэнафэ.

10. Зазыфагъэзэгъэ мазэкІэ алъыгъэрэ ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ къратыным зыщыкІэлъэгъухэр тхылъымрэ ишыкІэгъэ нэмыкІ документхэмрэ чІыпІэ органым зылэклагъэхъэгъэ мазэр ары.

11. Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ ятыгъэным ехылаіагъэр ІэубытыпІэ кызы-фишІыгъэ, уполномоченнэ органым ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр зэраратышт пору-чениер зэхегъэуцэ ыкІи ахъщэр зэраты-щтыр зыщыпсэурэ чІыпІэм епхыгъэ чІыпІэ органым ар Іэклэгъахъэ.

12. ЧІыпІэ органым мазэу итым пае ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр ареты.

13. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэм итын кызы-зэтырагъэуцэ мыщ фэдэ лъэхъанхэм:

1) ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэраратырэр ІофшІапІэм зылухъэкІэ — ІофшІапІэ зылухъэгъэ мазэм кыкІэлъыкІорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжъагъэу;

2) ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэу агъэнэфэгъэр зэлыпыгъэу мэзихрэ кызырамыты-кІэ — зигугъу кърэтылгъэ пІалъэр зы-кІыгъэ мазэм кыкІэлъыкІорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжъагъэу;

3) сэкъатныгъэ зэралэ е унагъом ышпхъэ зрашІокодигъэм яхыгъэу пен-сиер зыфигъэгъэпсыхъэгъэ пІалъэр зыкІыкІэ, — пенсиер кызырамытыгъэ пІалъэм тефэу.

14. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ араты-жырэп мыщ фэдэ лъэхъанхэм:

1) ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэраратырэм хъадгъур кызылылэсыкІэ — хъадгъур кызысыгъэ мазэм кыкІэлъыкІорэ ма-зэм иапэрэ мафэ щегъэжъагъэу;

2) мы ШыкІэм иа 13-рэ пункт иа 2-рэ, иа 3-рэ подпунктхэм адиштэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэм итын кызызэтыра-гъэуцугъагъэ ыуж мэзих зытешІэкІэ;

3) ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэраратырэм федеральнэ законодательствэм, Адыгэ Республикэм изаконодательствэ, Урысые Федерацием инэмыкІ субъектхэм язако-нодательствэ, чІыпІэ зыгъэлорышІэ-жынымыкІэ органхэм яшпхъэ правовой актхэм адиштэу пенсиер ІэпыІэгъу тедзэ фагъэуцугъахэ зыхъукІэ, мыщ фэдэ ахъщэ

ІэпыІэгъур загъэнэфэгъэ мафэм щегъэ-жъагъэу;

4) ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэраратырэм мы Законом иа 1-рэ статья иа 2-рэ Іахъ зигугъу кышылърэ къралыгъо наградэхэм-рэ щытхъуцІэхэмрэ имыІэгъэхэ зыхъукІэ, — унашъор заштэгъэ мафэм щегъэжъа-гъэу;

5) ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зафыраты-рэ кърбархэр мышпыпкыжъэу е ахэм лъап-сэ ямылаіагъэу загъэунэфыкІэ, — зигугъу кърэтылгъэ кърбархэм лъэпсэ тэрэз ямыІэу загъэунэфыгъэ мазэм кыкІэ-лэыкІорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжъа-гъэу. Мыщ дэжыым ІэпыІэгъу тедзэ зэ-ратырэм ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр загъэ-нэфэгъэ мафэм щегъэжъагъэу кы-ІукІэгъэ ахъщэм афырегъэгъэзэгъы.

15. Мы ШыкІэм иа 14-рэ пункт иа 2 — 4-рэ подпунктхэм, иа 13-рэ пункт зигугъу кышылърэ Іофыгъохэр зыдагъэ-зыхъэкІэ, лъэу тхылъымрэ документ-хэмрэ чІыпІэ органым зырахабылърэ ма-зэм кыкІэлъыкІорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжъагъэу ахъщэ Іахътедзэм итын паублэжы. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэу кыІукІэн фаеу кыІумыкІагъэр, ащ фэдэ фитыныгъэ зилэгъэ пІалъэм тефэрэр зэ-рэщтыгъэу ратыжыын фае, ау ахъщэу ра-мытыгъэр кыІукІэжыным пае зазы-фигъэгъэр лъэхъаным ыпхъэкІэ илъэсыным пае ныІап ар кызыфыратыжырэр.

16. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр зыІукІэрэм ипшъэрылъ мыщ фэдэ ахъщэр язытырэ чІыпІэ органым ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэм итын кызызэтырагъэуцонимкІэ е кы-зэтыраіэгъэнымкІэ Іофыгъохэр кы-зэрэкъокІыгъэхэм ахылаіагъэ тхылъыр мэфитфым кыкІоцІ рыхылаіанэу.

17. Мы ШыкІэм иа 14-рэ пункт иа 5-рэ подпункт зигугъу кышылърэ Іофыгъохэм апкъ кыкІэу е ахъщэ Іэпы-Іэгъу тедзэ аратыным пае Іофыгъоу кыкІыкІыгъэхэмкІэ чІыпІэ органым макъэ зэрэрамыгъэлугъэм епхыгъэу илы-ягъэу ахъщэу кыІукІагъэм ежъ-ежырэр рагъэгъэгъэжы, ащ фэдэ шыкІэм кы-земызэгъыхъэкІэ, судкІэ ахъщэр арагъэп-щыныжы.

18. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ зэраратырэр Адыгэ Республикэм зыкІыжыкІэ, лъэу тхылъэу ащ кырихылаілърэр ІэубытыпІэ кызыфашІыгъэ, ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр почтэкІэ Іэклагъахъэ.

19. Ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэр зэра-Іэклагъахъэрэм мылькоу пэлухъэрэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхагъэкІы.

20. Мы Законом иа 2-рэ статья иа 2-рэ Іахъ диштэу, индексацием епхыгъэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэм иинагъэ зэхъокІыныгъэ зыфэхъукІэ, уполномочен-нэ органым зэригъэнэфэрэ шыкІэм те-тэу чІыпІэ органым шпхъэкІэхэм атэтэу ахъщэр ареты.

21. Ахъщэ ІэпыІэгъур нахъ ин кыфашІыным ифитыныгъэ яІэ зыхъукІэ, мы Законом иа 6-рэ статья иа 2-рэ Іахъ диштэу ахъщэ ІэпыІэгъу тедзэ нахъ иным пае поручениер уполномоченнэ органым зэхегъэуцэ ыкІи ар чІыпІэ органым Іэклэгъахъэ.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ IOФШIЭНЫМРЭ СОЦИАЛЬНЭ ХЭХЪОНЫГЪЭМРЭКIЭ И МИНИСТЕРСТВЭ ИУНАШЪУ

Къольхъэ тын-ыхыным пэшлуклогъэным тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ишэпхъэ правовой актхэр, ишэпхъэ правовой актхэм япроектхэр зэрауплъэкIуштхэ шIыклэр ухэсыгъэным ехылагъ

2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 17-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 172-ФЗ-р зытетэу «Къольхъэ тын-ыхыным пэшлуклогъэным тегъэпсыхъагъэу шэпхъэ правовой актхэр, шэпхъэ правовой актхэм япроектхэр зэрауплъэкIурэ шIыклэм ехылагъ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым чъэпыогъум и 16-м ышIыгъэ Указэу N 117-р зытетэу «Къольхъэ тын-ыхыным пэшлуклогъэным тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Президент-рэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я

Кабинетрэ яшэпхъэ правовой актхэр, яшэпхъэ правовой актхэм япроектхэр зэрауплъэкIуштхэ шIыклэм ехылагъ» зыфиорэм адиштэу **унашъо сэшIы:**

1. Къольхъэ тын-ыхыным пэшлуклогъэным тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ишэпхъэ правовой актхэр, ишэпхъэ правовой актхэм япроектхэр зэрауплъэкIуштхэ шIыклэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О. В. Долголенкэм мы унашъом

зыкIэтхэхэрэ нэуж мэфитфым кыкIоцI:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт игъэхъэгъэным, гъэзетхэу «Советская Адыгея», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс кыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм къащыхэутыгъэным ыналэ тыригъэтынэу;

— мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышIаплэ

IэкIигъэхъанэу Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ ар хэгъэхъэгъэным фэшI.

3. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм гъунэ лъысфынэу спшъэ исэлъхъажьы.

Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2009-рэ илъэс N 275

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ IOФШIЭНЫМРЭ СОЦИАЛЬНЭ ХЭХЪОНЫГЪЭМРЭКIЭ И МИНИСТЕРСТВЭ ИУНАШЪУ

Зэпыу имылэу IOф зэрашIэгъэ илъэс пчъагъэр кызэралыгъэрэ шIыклэм ехылагъэ Положениеу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къэралыгъо учреждениехэм ялофышIэхэм зэпыу имылэу IOф зэрашIэгъэ илъэс пчъагъэм пае яоклад тегъахъо фашIыным ифитыныгъэ къязытырэр ухэсыгъэным ехылагъ

Экономикэ IOфшIэн лъэпкъэу «Социальнэ фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэр» зыфиорэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ фэlorышIэхэрэм ялофышIэхэм лэжьапкIэ зэраратырэм ехылагъэ Положениеу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Ка-

бинет 2009-рэ илъэсым мэкъуогъум и 22-м ышIыгъэ унашъоу N 126-р зытетэу «Экономикэ IOфшIэн лъэпкъэу «Социальнэ фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэр» зыфиорэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ фэlorышIэхэрэм ялофышIэхэм лэжьапкIэ

ятыгъэнымкIэ системакIэхэм атэхъэгъэным ехылагъ» зыфиорэмкIэ аухэсыгъэм ия 4.12-рэ пункт диштэу **унашъо сэшIы:**

Зэпыу имылэу IOф зэрашIэгъэ илъэс пчъагъэр кызэралыгъэрэ шIыклэм ехылагъэ Положениеу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къэралыгъо уч-

реждениехэм ялофышIэхэм зэпыу имылэу IOф зэрашIэгъэ илъэс пчъагъэм пае яоклад тегъахъо фашIыным ифитыныгъэ къязытырэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2009-рэ илъэс N 274

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИМИНИСТРЭХЭМ Я КАБИНЕТ ИУНАШЪУ

Адыгэ Республикэм иагропромышленнэ комплекс къэралыгъо Iэпылэгъу егъэгъотыгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку 2009 — 2011-рэ илъэсхэм зэралэклагъахэрэ ШIыклэм ия 4-рэ пункт ия 5-рэ подпункт ыкIуачIэ кызэтэлэжэгъэным ехылагъ

2009-рэ илъэсымкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку нахъышIоу кызфэгъэфедэгъэным тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ышIыгъ:**

1. Адыгэ Республикэм иагропромышленнэ комплекс къэралыгъо Iэпылэгъу егъэгъотыгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку 2009 — 2011-рэ илъэсхэм зэралэклагъахэрэ ШIыклэу Адыгэ Республикэм иминист-

рэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым гъэтхапэм и 24-м ышIыгъэ унашъоу N 52-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иагропромышленнэ комплекс къэралыгъо Iэпылэгъу егъэгъотыгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку 2009 — 2011-рэ илъэсхэм зэралэклагъахэрэ ШIыклэм ехылагъ» зыфиорэмкIэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 3, 5, 7, 10) ия 4-рэ пункт

ия 5-рэ подпункт 2010-рэ илъэсым щылэмазэм и 1-м нэс ыкIуачIэ кызэтэлэжэгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэрэ Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэрэ мы унашъор кыдалгытэзэ, Адыгэ Республикэм и Законэу «2009-рэ илъэсымкIэ ыкIи план пIалъэу 2010-рэ, 2011-рэ илъэсхэмкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылагъ» зыфиорэм

зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ проектър къагъэхъазырынэу.

3. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПИЛI Мурат кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 10, 2009-рэ илъэс N 214

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ПСАУНЫГЪЭР КЪЭУХЪУМЭГЪЭНЫМКIЭ И МИНИСТЕРСТВЭ ИУНАШЪУ

Граждан оборонэм, мобилизационнэ ухъазырыныгъэм япшъэрылхэм язэшIохын пае Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иучреждениехэм структурнэ подразделениехэр ащызэхэщэгъэным ехылагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 1999-рэ илъэсым бэдзэогъум и 10-м ышIыгъэ унашъоу N 782-р зытетэу «Граждан оборонэм ипшъэрылхэм язэшIохын пае организациехэм структурнэ подразделениехэр ащызэхэщэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэр, Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ 2003-рэ илъэсым мэкъуогъум и 9-м ышIыгъэ унашъоу N 230-р зытетър ыкIи 2003-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 19-м ышIыгъэ унашъоу N 607-р зытетър гъэцэкIэгъэнхэм атэгъэпсыхъагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Граждан оборонэм ипшъэрылхэм язэшIохын пае Адыгэ Республикэм псау-

ныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ икъэралыгъо ыкIи муниципальнэ учреждениехэм структурнэ подразделениехэр зрашъызхашэхэрэм яхылагъэ Положениеу ухэсыгъэнэу.

2.1. Республикэ ЛПУ-хэу мобилизационнэ пшъэрылхэ зIэхэм (АРКБ-м, АРКОД-м, АРКВД-м, АРПНД-м, АРСПК-м) яврач шъхъалэхэм мобилизационнэ пшъэрылхэу, тхъамыклагъохэмкIэ медицинэ кыулыкъум пшъэрылхэу ялэхэм, пIэклор пчъагъэу ыкIи учреждениехэм ахэхэрэ унэ, псэолэ пчъагъэу ялэм ялътыгъэу граждан оборонэмкIэ ыкIи мобилизационнэ IOфшIэнымкIэ пшъэрылхэр врач шъхъалэхэм медицинэмкIэ ягуадзэхэм

афагъэзэнэу е штат расписанием граждан оборонэмкIэ ыкIи мобилизационнэ IOфшIэнымкIэ врач шъхъалэм игодзэ IэнатIэ кышъыдалгытээнэу.

2.2. Чэши мафи цыфхэр зыдэшIэхэ ЛПУ-хэм яврач шъхъалэхэм тхъамыклагъохэмкIэ медицинэ кыулыкъум ипшъэрылхэм, пIэклор пчъагъэу ялэм ыкIи учреждениехэм ахэхэрэ унэ, псэолэ пчъагъэу ялэм ялътыгъэу граждан оборонэмкIэ пшъэрылхэр врач шъхъалэхэм медицинэмкIэ ягуадзэхэм афагъэзэнэу е штат расписанием граждан оборонэмкIэ специалист IэнатIэ кышъыдалгытээнэу.

2.3. Граждан оборонэмкIэ пшъэрылх-

хэу мы унашъом ия 1-рэ пунктIэ аухэсыгъэ Положением кышъыдалгытагъэхэр медицинэ гупчэхэм, поликлиникэхэм ыкIи псауныгъэм икъэухъумэнкIэ нэмыкI учреждениехэм мы IOфшIэныр зыгъэцэкIэным фытегъэпсыхъэгъэ IOфышIэ горэм ащыдыгъэцэкIэнэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Г.Н. Савенковам гъунэ лъыфынэу.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу НАТХЪО Разьет

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 12, 2009-рэ илъэс N 830

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ПСАУНЫГЪЭР КЪЭУХЪУМЭГЪЭНЫМКIЭ И МИНИСТЕРСТВЭ ИУНАШЪУ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Производственнэ-коммерческэ гупчэу «Адыгмедтехника» зыфиорэм идиректорыщтымкIэ зэнэкъокъу зэхэщэгъэным ехылагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 2000-рэ илъэсым гъэтхапэм и 16-м ышIыгъэ унашъоу N 234-р зытетэу «Федеральнэ къэралыгъо унитарнэ предприятиехэм япащэхэм IOфшIэнымкIэ зэзгъыныгъэхэр зарадашIэхэрэ ыкIи аттестацие зэрашIэхэрэ шIыклэм ехылагъ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2000-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 24-м ышIыгъэ унашъоу N 134-р зытетэу «Адыгэ Республикэм

икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэм япащэхэр зэрагъэнэфэрэ ыкIи ахэм яIOфшIэн зэрэзхашэрэ шIыклэм ехылагъ» зыфиорэм адиштэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэу Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ кыфэlorышIэхэрэм нахъыбэу шIуагъэ къагъэтыгъэным тегъэпсыхъагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо

унитарнэ предприятиеу «Производственнэ-коммерческэ гупчэу «Адыгмедтехника» зыфиорэм идиректорыщтымкIэ зэзыгъэнэкъокъуштхэ коммисие (ыужыкIэ коммисие тIозэ дгъэклошт) зэхэщэгъэнэу.

2. Ухэсыгъэнхэу:

1) коммисием хэтыштхэр мы унашъом игуадзэу N 1-м диштэу;

2) коммисием IOф зэришIэшт шIыклэр мы унашъом игуадзэу N 2-м диштэу.

3. Унитарнэ предприятиехэм япащэхэр

зэрагъэнэфэрэ шIыклэр зыгъэзекIорэ законодательствэм дэх имылэу коммисииер рыгъозэн пае.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм гъунэ лъысфынэу спшъэ исэлъхъажьы.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу НАТХЪО Разьет

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 13, 2009-рэ илъэс N 831

ТхылъыкIэхэр

Адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэкIэ езыгъаджэхэрэм апае бэмышIэу тхылъ гъэ-шIэгъон кыдыгъэкIыгъ шIэныгъэхэм зашыха-гъэхьорэ республикэ институтым иIофышIэу Хьаудэкъо Шыхьамызэ. Ащ зреджагъэр «Лъэуж нэфхэр», Мыекъуапэ, 2009-рэ илъэс, нэкIубгъуи 156-рэ мэхъу. Пчъагъэр 500. Шыпккъэ, ар макIэ, фаехэм зэкIэмэ аIэклэ-хьанэу хъуштэп.

Тхылъым и «Пэублэ гушыIэ» кызырэщиIорэмкIэ, адыгабзэмрэ литературэмрэ еджапIэмэ ацарагъашIэ зыхъукIэ, адыгэ тхакIохэм ядунэ-тетыкIэ, яшэн-гъэпсыкIэ, ягупшысэ зэфэшъафхэр къэзыгъэлъэгъорэ щысэхэр игъэкIотыгъэу агъэфедэхэзэ, куоу зрагъа-шIэмэ, кIэлэеджакIохэр тхакIомэ нахь апэблагъэ хъуштых: ашIогъэшIэгъонэу атхыгъэхэм за-факъудыишт, шIу альэгъуштых, лъытэныгъи шъхъэклафи афашышт, тхылъ еджэными нахь пыщагъэхэ хъуштых. Ащ дакIоу кIэлэеджакIохэр тхэным нахь фэшагъэхэ хъуштых, писательхэм, поэтхэм, шIэныгъэлъэжхэм, журналистхэм язекIуакIэхэр щысэтехыпIэ афэхъуштых.

ТхакIоу тиIэхэм Шыхьамызэ аIукIэнэу, адэгущыIэнэу, яIокIэ-шыIэу кIэлэегъаджэхэм, кIэлэеджакIохэм кыафиотэнэу амалышIухэр иIэх. IофшIэпIэ зэфэшъафхэм ащылэжъагъ, къоджэ еджапIэм адыгабзэмрэ литературэмрэкIэ щыригъэджагъэх, тхылъхэр, гушыIалэхэр ытхыгъэхэу иIэх; бзэм, литературэм язытет арыкIорэм лъэплэ, куоу мэгушпысэ, очерк гъэшIэгъонхэр егых, гъэзетхэм къарегъа-хъэх, Iэдэб дахэ хэлъ, изекIуакIэ щысэтехыпIэу щыт.

Тхылъэу зигугъу къэтшырэр тфэу зэтеутыгъэ. Апэрэ едзыгъом кы-щигъэлъагъорэр тхакIоу тиIэхэм зэраIукIэштыгъэр, ахэм ятворчествэ еплъыкIэу фыриIэр ары. ИгукъэкIыжхэр кызыр-ригъажьэрэр поэт цIэ-рыIоу Бэрэтэрэ Хьамидэ апэ нэIуасэ зэрэфэхъу-гъэр ыкIи ытхыгъэхэм мэхъанэшхо зэраритырэр къеIо. Гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» икабинет исэу нэIуасэ зэрэфэхъугъэм рыгушхоу, къетхы: «...кабинетым сычIэхьагъ. IофшIэпIэ

столым илъэс 32 — 34-рэ фэдиз зыныбжъ лIы кьопцIэ гохъэу джэнэ фы-жыбзэ гъончэдэж фы-жыыр пылъэу зышыгъыр кIэрысыгъ. Шъхьац шIу-цIабзэу дахэу дэжыгъа-гъэр къекIуштыгъ. Нэпцэ Iужьу шIуцIитIум ачIэ-гъыкIэ нитIур гуфалпъэу кьачIэплъыштыгъ» (н.5).

Поэтыр умылъэгъугъэ-ми ишIыкIэ-гъэпсыкIэрэ ынэпкъ-пэпкъ зэхэлъы-кIэрэ уапашъхэ кыре-гъэуцо. Ащ ыуж кIэлэ-гъэджэ институтым Iоф-щишIэзэ зэрэIукIагъэри-ыгу кьегъэкIыжы. Зэ-IукIэгъухэм ытхыгъэмэ кьазэраштыгъушыIэрэм дыкIыгъоу лъэпкъ Iофхэр кызырIэтыштыгъэхэр егъэунэфы: нэмыкI кьэ-ралыгъомэ арыс адыгэ-хэм зэрафэгумэкIышты-гъэр, ахэм афэгъэхьыгъэу

КIэлэегъаджэхэмкIэ IэпыIэгъушIу

Хэтрэ кIэлэегъаджи фэдэ кыыхъэу ригъэдженхэм пае мафэ къэс ишIэныгъэ хигъэхъон фае. Урокым итакъык пэпч кIэлэеджакIомэ шIэныгъэ куу агъоты-ным фигъэIорышIэ зыхъукIэ, ыцIэ кы-гъэшъыпкъэжышты, предметэу зэрэри-гъаджэхэрэр сабийхэм шIу аригъэлъэ-гъушт. Ащ фэдэу егъэджен-пIуныгъэр зэхэцэгъэнымкIэ кIэлэегъаджэхэм уро-кым цагъэфедэнхэу IэпыIэгъу зэфэшъ-хьафхэр аIэклэпынхэм мэхъанэшхо иI.

ащыш. Хьаудэкъо Шыхьамызэрэ арырэ зы чы-лэх. Дэгъоу зэрэшIэх. ЯныбжыкIэгъум А.С. Пушкиным, М.Ю. Лер-монтовым, Л.Н. Толсто-им атхыгъэ тхылъхэм яджэщтыгъэх, яусэхэр ез-бырэу зэрагъэшIэныр яклэсагъ. ЕтIанэ Хьазрэт Мыекъопэ кIэлэегъэджэ училищым чIэхъэ, Моск-ва Горькэм ыцIэклэ щыт Литературнэ институтм шеджэ, ытхыгъэхэр жур-нал зэфэшъафхэм кьа-щыхеутых, тхылъхэр, усэ-хэр зыдэт сборникхэр кыдегъэкIых! КIэклэу къэпIон хъумэ, поэтым итворческэ гъогу зэфэ-хысыжыгъэу игукъэ-кIыж кыщегъэлъагъо.

Дахэу, гуфэбэныгъэ хэлъэу Цуекъо Джахъ-фар кыкIугъэ гъогум кытегуштыгъ, ытхыгъэ тхылъхэр IэпIэсэныгъэ хэлъэу кызырэхьы. Ащ

дакIоу авторым Джэхъ-фар игъэпсыкIэ, итеплэ, шыпкыагъэ хэлъэу кьегъэлъагъо. «Джэхъфар лIы шъырытэу, самбырэу, рэхъатэу гушыIэу, ыгу хэткIи зэлухыгъэу, ицIы-фыгъэ дахэклэ, ыгу икьэб-загъэклэ узыIэпишъэу, угу ыщэфэу, цыхъэ зы-фыуигъэшIэу щытыгъ», — етхы Ш. Хьаудэкъом (н.22).

Авторым Нэхэе Руслъан осэшхо фэшIы. Поэтым фэгъэхьыгъэ гукъэкIы-жым шъхъэу фишIыгъэм — «ЦыI, кытхэт усакIор» — ар кьегъэшъыпкъэ-жы. Ащ нахь лъэшэу сьдэуштыгъ тхакIор пIэтын плъэкIыштыгъ?! Джащ фэдэ ежъ Руслъани зэрэтхэ-щтыгъэр. ГушыIэ кы-зэрыкIохэм укъагъэбыр-сырынэу кIочIэшхо акIо-цIилъхъэщтыгъэ. Нэхэе Руслъан талантышхо зэ-рэхэлъыгъэр джыри зы

гушыIэухыгъэкIэ Шы-хьамызэ кыIон ылъэ-кIыгъ: «ГушыIэ заулэклэ пкыгъор зыфэдэр, ащ шIуагъэу хэлъыр гум кьинэжъэу, егъашIэми пщы-мыгъупшэжынынэу кы-гъэлъэгъон ылъэкIыгъ».

ЛъэпцIэрышэ Исмахь-ли игукъэкIыжэ фигъэ-шъошагъ. Ащи укыте-гушыIэнэу тэфэ, ау зы тхыгъэм зэкIэ кьегъэу-бытыныр кьинышъ тхылъ-еджэхэр ежъ-ежырэу а гукъэкIыжхэм яджэнэу тащэгугъы.

Къуекъо Налбый ехы-лэгъэ гукъэкIыжэу кы-щиIорэр гъэшIэгъонэу, Iушыгъэ мыухыжэ, ау ащ ехыллагъэу тхыгъэу щыIэр макIэпышъ, нахь кIэклэу къэтIон. ЗэкIэмэ уагъэгущIо, уаджэ зэпы-тыгъэми уязэщырэп. Ана-хъэу гум кьинэжырэ

шIагъ. Ащ Iофыр зэрэте-тыр Шыхьамызэ кыу-гъоигъэ щысэхэм кьа-гъэшъыпкъэ.

Авторым игукъэкIыж-хэр дэгъоу еухыжых. КъумпIыл Къадырбэч упчIэу ыгъэуцурэм иджэ-уап иусэхэмкIэ кыреты-жы: «О ухэт, Цыфыр, о ухэт? — Сэ дунаим сы-риорэд!»

Егъэджен-пIуныгъэм, гъэсэныгъэм ящыIэны-гъэ бэмэ рапхыгъ. Ахэм ащышых Жэнэ Сулэ, Шъхьэлэхъо Асхъад, Хъот Хьалид, Цуекъо Алий. Ахэм ягъэхьагъэхэ-ми, шэн-зекIуакIэу яIэ-хэми шыпкыагъэ хэлъэу авторыр къаегушыIагъ. Ахэм яхыллагъэу мате-риалэу Хьаудэкъо Шы-хьамызэ кыугъоигъэ-хэм пшIогъэшIэгъонэу уаджэ, кIэлэегъаджэхэм пIуныгъэ-гъэсэныгъэмкIэ агъэфедэхэмэ, ишIо-гъэшхо кьэклонэу сеплты. IофшIэным зэрэпылты-гъэхэмкIи, шIэныгъэу яIагъэхэмкIи, цIыфыгъэу ахэлъыгъэхэмкIи, адыгэ хабзэр кызырэхъума-гъэмкIи щысэтехыпIэу хъунхэу сяплты.

Тхылъым кыдэхъа-гъэу «Тхылъхэр кыажэх», «Адыгэ литературэм фэгъэхьыгъэ мафэхэр», «Сыбзэ — сибайныгъ», «Тхылъыр цIыфым фэла-жъэ», «Iофым уфэгумэ-мэкIмэ», «Шъеблагъэх еджэпIэ хьакIэщым», «Адыгэ джэгум зерэIэт», «Лъэпкъым илIыхъужъ», «Тинахыжхэр тищысэ-техыпIэх», «Сщыгъуп-шэжърэп а мафэр. Сырэ-гушхо», нэмыкIэхэми лъэ-шэу пшIогъэшIэгъонэу уаджэ, шIэныгъаIэхэр кыпIэклагъахъэу, жабзэр, кьэIуакIэр зыгъэдэхэшт гушыIэ дэхабэ ахэогъуа-тэ.

Тхылъэу тыкызытегу-щыIэрэм рассказхэри кыдэхьагъэх «Нышъор шъоум фэдэ къодыя», «Одыджын макъ», зэ-дзэкIыгъэ гъэшIэгъонэу Алексей Толстоим ыт-хыгъэу «Урыс шэн» зы-фиIорэр, зэгъэкIугъэу, адыгабзэкIэ тхыгъэу теп-лты. КIэлэеджакIомэ щы-сэ тырахынымкIэ ишIуа-гъэ кьэклэшт.

Тхылъым Шыхьамызэ Iофышхо дишIагъ. Ты-фэгущIо. ЗишIуагъэ кьэ-кIон IэпыIэгъу. КIэлэ-егъаджэхэр ашIогъэшIэ-гъонэу зреджэщтыгъэ щэч фытиIэп.

БЛЭГЪОЖЪ Зулъварин.
Филологие
шIэныгъэхэмкIэ доктор,
Адыгэ кьэралыгъо
университетым
и профессор.

Теклоныгъэм ия 65-рэ илъэс ипэгъокI

МЫХЪАМЭТ МЭФЭКЫМ ПЭГЪОКЫШТ

Хэгъэгъу зэошхор зауыхгъэр кыхъашт илъэсым жьоньгъокI мазэм и 9-м илъэс 65-рэ хъушт. А мэфэкышхор Урысы-ем имызакъоу фашист техаклохэм язэхэгъэтэкъон хэлэжьэгъэ пстэум игъэкIотыгъэу хагъэунэфыкIышт.

ИлъэсипI фэдиз зыкхъуныгъэ лъыгъэчъэ заом теклоныгъэ кышыдэхыгъэ-ным зилахышхо хэзышIыхъагъэхэр СССР-кIэ заджэщтыгъэхэ къралыгъошхом идзэхэмрэ ищIыфхэмрэ ары. Тихэгъэгъу тхъамэфэ зауэлкIэ аштэнэу, тищIыфхэр гъэрыпIэ радзэнхэу гитлеровцэхэм къащыхъуштыгъэ, ау ахэр лъэшэу хэукъуагъэх. Советскэ цыфхэм язэкъошныгъэ ищылыч кIуачIэ нэмыц техаклохэм утынышхо арыхыгъ.

— Нэмыцхэм тичIыгу аштэн зэрамылэкIыштыр солдат пэпчъ, коман-

дир пэпчъ ышIошъ хъуштыгъ, — кьелуатэ зэошхом ичIыпIэ анахъ кьинхэр зэпызычыгъэ зэолIэу Бэрэхэштэ Мыхъамэт, — зыч-зыпчэгъоу советскэ цыфхэр зэкъоуцогъагъэх, штрэ амышIэу гитлеровцэхэм апэуцужьыштыгъэх, ячIыгу ишъхъафитыныгъэ пае апсэ атыным фэхъазырыгъэх. Кьиньбэ кызэпачыгъэ тизэолIхэм, ау фашистхэм ягухэлъ бзаджэ къадагъэхъугъэп.

Бэрэхэштэ Мыхъамэт Кошхъаблэ щэпсэу, ау ежъ кызышыхъугъэр Улап. Илъэс 90-рэ зэрэхъугъэр илахылхэм, игупсэхэм, иныбджэгъухэм джыр-благъэ хагъэунэфыкIыгъ, нэпэеплэ шIухъафтынхэр кыратыгъэх, хъохъу дахэхэр фалуагъэх. Лъыгъэчъэ заоу тищIыф бэдэдэ зыхэкIодагъэм фэдэ егъашIэки дунаим кытемыхъухъажьыныр ары хъохъубжэ кьэзылэтыгъэ пстэуми япсалэ кышыцагъэщыгъэр.

А гушIогъо мафэу кьекIугъэми Мыхъамэт гурышкIэ икIэлэгъум кышгъэжъагъэу гъогоу кыкIугъэм рыкIожьыгъ. Шу дэдэ ыльэгъурэ ичылэу Улапэ я 7-рэ классыр кызышеухым Краснодар кIуагъэ, Адыгэ кIэлэгъэджэ техникумым чIэхъагъ. ИлъэсипI ащ шеджагъ, зыкIэхопсыштыгъэ сэнэхъатыр илэ зэхъум Чэчэн-Ингушетием агъэкIуагъ, ткъошхэм а лъэхъаным кIэлэгъэджэхэр лъэшэу ямэклагъэх.

— КласситIу-классищ нахъыбэ кьэзымыухыгъэхэри кIэлэгъэджэхэм ахэтыгъэх. Тэ пчыхъэрэ шIэныгъэр зимэкIэ егъэджаклохэр едгъэджэщтыгъэх, — кытфелуатэ Бэрэхэштэм. — ИлъэсипIэ зесэгъэджэхэ нэуж дзэ кьулыкъум сашагъ. Сэ Военно-Хы флотым сыхъагъ. Заор кызежъэм, эшелонхэм тарагъэтIысхы, Литвам икьалэу Клайпедэ ташагъ. Торпедистэу тырагъэджэ. Апэрэ зэхаохэр гуихыхэу щытыгъэх. Аджалым ынэгъу тыкIэплъагъ. Тиньбджэгъухэм ащыцхэр кызаукIы-хэм гукъэошхо тыхъуыгъ. Фашист самолетхэр тыхыдзэ часть кышыхъарыбыбэщтыгъэх, бомбэхэр кырадзыхыштыгъэх, ахэр кызызэIыутыхэкIэ чIыгур агъэгырыштыгъэ. Тикатер тисэу хым тытехъагъ, хы лагъымэм катерыр зеутэкIым кьэуагъ, тэ хым тыхитэкъуагъ. НэбгыритIу псаоу тыкьэнагъэр, мэкIэ-макIэу тесызэ, чэщ хъугъэу нэпкъым тецохъулэжъыгъ. Лъэшэу тыпшыгъагъ, кIуачIэ тилэжъыгъэп...

Заом кышыхъулIагъэм Мыхъамэт ыгъэнэшхъэиштыгъ. Белоруссием ичIыгу кызынэсыхэм тичасты горэм хагъэхъагъэх, ау бэрэ мызэуагъэхэу гитлеровцэхэм алэкIэфагъэх, лагерым дадзагъ, ащ къашIудэкIыжъыгъ, улагъэхэр кытырашагъэх, кьалэу Тамбов госпиталэу дэтым кышхъэлазагъэх. Ылъэ кызытеуцожьым зэуапIэм Iухъа-

жыгъ. Частэу зыхэтыгъэр чIыпIэ зэжъу дэдэ ифагъ, кIочIаджэ хъугъэхэу, Iашэу зэрызэоштыхэри ямылэжъэхэу гитлеровцэхэм ауытыгъэх... Нэужым лажэ имылэгъахэу кьазылэкIэкIыжъым «нэмыцхэм урягъусагъ» аIуи, хъапсашыгъ. Щэчыгъоагъэ ащ фэдэ кьыо-хъулэныр, ау сьдэу пшIышт. ИлъэсипIэ лагерым дагъэсыгъ. Ар кызеухым кьатIупшыжъыгъ. Кошхъаблэ псэупIэкIэ кыыхыгъ, кIэлэгъэджэщтыгъэм механикэу Iоф ышIэу ригъэжъагъ, гъомылэпхъэшI комбинатым, тхъушI заводым ащылэжъагъ, джы а IофшIаплэхэр щылэжъэхэп. ЛэжъэкIо чаным иIофшIаплэ пашэхэм агу рихъыштыгъ, ахъщэ шIухъафтынхэр, щытхъу тхылхэр бэрэ кыфагъэшъошагъэх, заом лыгъэу щызэрихъагъэр Хэгъэгъу зэошхом иорденкIэ, юбилейнэ медаль-хэмкIэ хагъэунэфыкIыгъэх.

Пенсион окIофэкIэ Мыхъамэт механикэу Iоф ышIагъ, коллективэу зыхэтым цагъэлъапIэщтыгъ, щысэгъэхыпIэу цагъэлъагъоштыгъ.

Заом, IофшIэным яветеран икIалэ иунагъо ис, ипхъорэлъф рэгъушхо, загъорэ ар кызелъэлукIэ заом епхыгъэ гукъэкIыжъхэр кыфелуатэх.

Илъэс 90-рэ зыныбжэ кьоджэдэсым кошхъаблэхэм лъытэныгъэшхо кыфапшы, псауныгъэ пыгъэ илэу мэфэкIышхоу кьэблагъэрэр хигъэунэфыкIыныу фэлъах.

Леонид МЕРТЦ.

Мыекъуапэ.

ЛЫХЪУЖЪЭУ ИХЭГЪЭГУ КЪЫУХЪУМАГЪ

кызыранэхэкIэ, анахъыжъэу ахэтым едэлущтыгъэх, бырсыр къапыкIэу щытыгъэп.

Яльфыгъэхэм анахъ нэутхэу, чанэу ахэтыгъэр Азмэт арыгъэ. Ар кIэлэ лъхъэнчэ зэкIоцIыльэу, ынэ шIуцIэхэр кылыдыкIыхэу, нэгъуфэу щытыгъ. Азмэт IэпылэгъушIоу унагъом илагъ. КIэлэ дэдэу ар мэкъу-мэщым пыщагъэ хъугъэ. Я 7-рэ классыр кызеухым колхозым хэхъэ. КIэлэ ныбжыкIэр тракторист курсым агъакIо. Механизатор сэнэхъатыр илэу кызыгъэзжъым, тракторым тырагъэтIысхъагъ. Сьд фэдэ IофшIэн фагъэзагъэми, дэх имылэу ыгъэцакIэщтыгъ, нахъыжъхэмкIэ IорышIэу щытыгъ.

Хэгъэгъу зэошхор аухи, Теклоныгъэр кызыдахыгъэр илъэс 65-рэ зышыхъушт мафэм зэкIэ тыхэгъэгъу щыпсэурэ цыф лъэпкъ зэфэшъхъафхэр ежэх. Ащ ипэгъокIэу гъэзетэу «Адыгэ макъэм» инэкIубгъохэм заом имашIо Iутыгъэ цыф кызырэкIохэм, лыхъужъхэм яхъыллагъэу къащыхауырэр макIэп.

Непэ зыкъэбар шъозгъашIэ сшIоигъор Хэгъэгъу зэошхоу блэкIыгъэм имашIо хэтэу лыхъужъыныгъэ хэлэу ихэгъэгъу фэзэогъэ дзэкIолIэу Тэшъу Азмэт Къамбэлэт ыкъор ары.

Азмэт къуаджэу Лахъыкыуае кышыхъуыгъ. Колхозыр чылэм зыщызэхаштэ апэу ащ хэхъагъэхэм янэ-ятэхэр ащыщыгъэх. Хьалэлэу алъэкIыфэ ащ щылэжъагъэх, ренэу ящытхъу арагъэ-луагъ. Совет хабзэри къуаджэм щыгъэуцугъэным ялахышIу хашIыхъагъ.

Тэшъу зышыхъэгъусэхэм кIэлитфырэ зы пшъашъэрэ зэдапугъ. Ахэм япIун, ялэжъын кьиныгъо макIэп къапыкIыштыгъэр, арэу щытми, сабыйхэм яегъэджэн яшъыпкъэу пыллыгъэх. Къоджэ кIалэхэм апэ имытхэмэ, ауж кьимынэхэу лэжъагъэх, еджагъэх, псэугъэх. Ятэу Къамбэлэт фэдэу IофшIэныр шIу алъэгъоу кьэтэджыгъэх. Ны-тыхэр колхоз губгъом кIохэу кIалэхэр унэм

Хэгъэгъу зэошхор кызежъэм мамыр IофшIэныр кьегъэтIылышъ, ежырырэ ятэу Къамбэлэтрэ а зы мафэм зэдыдэкIых. МэшIо лыгъэм зэдылухъагъэхэр бэрэ зэкIыгъугъэхэп. Сталинград кыу-хъумэзэ, Къамбэлэт хэкIодагъ. Заор кIозэ, Азмэт полковой школым агъакIо кьалэу Орджоникидзе шеджэнэу. Корректировщикэу тоным илэнэу ар кьеу-кы. Ар танкхэр зыхэт полкым хэхъэ. Апэрэ зэо гъогур кьалэу Мэздэгъу щы-ригъэжъагъ. Мэзэ зауэ нахъ темышIэу зыхэтыгъэ полкым кыыхащыжъышъ, щэгынхэр зэрищэнхэу машинэм рагъэтIысхъэ. ДзэкIолI чаным тыдэ зигъэзагъэми, лыгъэ кызыхыгъафэу пый мэхъаджэм пэуцужьыгъ.

— А мафэр егъашIэм сщыгъупшэ-жыштыгъ, — еIо Азмэт. — Машинэ пчъагъэ тыхъоу Запорожьем игъогухэм ащыщ тытетэу тыкIозэ, ошIэ-дэмышIэу пным исамолетхэр ташъхъагъ кыбы-багъэх. Машинэу сызэрысым, джаш фэдэх сьгъусэ машинэхэри, ифэшт шэгынхэр, Iашэхэр, топхэм яоборудование изэу тыкIозэ, сабгъукIэ бомбышхоу пным исамолет кьыридыхыгъэр кы-рыцауагъ. ПсынIкIэу джабгъумкIэ згъази, мэз цыкIоу щытым сыхэлъэдагъ. Сауж итыгъэ машинэхэм ащыщэу слэгъу-жыгъэр зы нылэп. Бомбэу пным исамолетхэм кырадзыхыгъэмэ Iугъоу къапыкIырым кыыхэкIэу тызэрэлъэгъу-жыштыгъэп.

ДзэкIолIым ыбгъэ кыыхэжъыукIы медалхэу «За взятие Будапешта», «За боевые заслуги» зыфилохэрэр, Хэгъэгъу зэошхом иорденэу я 2-рэ степень зилэр, ахэм анэмыкIхэри. Боевой награ-дэу пшIым къэхэу иI.

Хэгъэгъу зэошхор зауыхым 1947-рэ илъэсым Азмэт яджэ кыгъэзэжъыгъ. Мэфэ зауэ нахъ щымысэу заом кызы-дырихыжъыгъэ шофер сэнэхъатымкIэ кьалэу Краснодар IофшIэныр щыре-гъагъэ. Илъэс пчъагъэрэ ищытхэу аригъалоу лажъэзэ, зыфагъазэрэр ыгъэ-цакIэзэ, шофер анахъ чанэу IофшIаплэм Iутхэу Сыбыр кIоштхэм Тэшъу Азмэт ахэфэ. Джауштэу автомашинэу «Тат-ра» зыфиIорэм исэу Норильскэ дэт металлургическэ заводым Iоф щышIагъ илъэс пчъагъэрэ.

Азмэт ышIэщтыгъ зыхэт уахътэр зыфэдэр, заом зэцигъэкъогъэ заводхэр, фабрикэхэр кьэпIэтыжыныхэм узрегъугъун фаер. Джауштэу исэнэхъат фэшъыпкъэу, рыгушхоу илъэс 40-м ехъурэ лэжъагъэ. ГъучIым нахъ пыгъэ щылэп аIо, ау ари мэлэжъэ. Цыфым ыпкъ гъучIэп, ари хыббэй мэхъу, мэ-пшъы. Зэошхом кытырищэгъэ тыр-кьохэм зыкъашIэжъыгъ. Ипсауныгъэ кызызIыхэм, операциешхо ашIыгъ. Нэужым сэкъатныгъэ илэу IофшIэн ыгъэтIылыжъыгъ. ЫныбжыкIэ тефэу 1984-рэ илъэсым пенсием кIуагъэу Адыгэкьалэ щэпсэу.

Ащ зы пшъашъэ Гошнагъу ышIэу иI. Кьалэу Краснодар дэт кулинарнэ училищыр кыуухыгъэу исэнэхъат рэлажъэ.

Азмэт щылэныгъэм зыкышчыри-мыгъанэу дэкIо. Шыпкъэ, ипсауны-гъэкIэ ауж кьенэми, ыгукIэ цыфхэм ягъус. ЯгукIае игукIай, яхъяр ихъяр. Бэрэ унэм кыкIын ащ ыльэкIырэп, ау цыфхэм ащыгъупшэрэп. Адыгэкьалэ мэфэкI мафэ горэ щырекIокIымэ кы-рагъэблагъэ, шIухъафтынхэри ратых. ГъэрекIо автомашинэ псынIкIэу «Ока» зыфиIорэм тефэрэ ахъщэу сомэ ми-нишгъэ ратыгъ.

Тэшъу Азмэт шъыпкыагъэ зыхэлэ адыгэлI. Зыщытхъужъэу, зекIорэмэ ащыщэп. УдэгъушыIэмэ акъыл кызыкIэ-

рыпхын цыф. Непэ дунаим щыхъурэм, щышIэрэм афэнэлосэ зэпыт. Телевизо-рым, радиом, гъэзетхэм яплъымэ, яджэмэ зэфэхьысыжэ ышIын елэкIы. Ащ фэдэ сэнэушыгъэ щылэныгъэу кыкIугъэм кыыхыгъ. Сьдигъо иунэ уихъагъэми, истолышъхъэ тхылхэр, гъэзетхэр темылхэу плъэгъуштыгъ. Имыхъамэлэ тIупшыгъэ зэпыт, бэрэчэ-тыгъэ зыхэлэ цыф.

Тизэдэгъушылэгъу ыуж Азмэт игуфэ-бэныгъэ сыхъэкIэ уасэ фэсшIыгъ, непэ ренэу удэгъушылагъэми акъыл зыхэпхын фэшъхъаф гушIэ кышIынэп. Лъэшэу сыфэразэу иунэ сыкыкIыжъыгъ.

Ары, дунайр гъэшIэгъонэу макIо, ащ тет цыфхэри псыорым хэфагъэхэм фэдэу зидехых. Непэ плъэгъурэр неущ умылэзгъужьын олэкIы. Непэрэ щылэкIэ зэжъум кызыдыхыгъэ кьин-хэм уапэшIуеклон хъумэ, кIуачIи, гъэ-рети, лъэкIи уилэнхэ фаеу кысшIошIы. ЩылэкIэ тхъамыкIагъом ыпкъ кыкIэу бэ тIэпызырэри тшыгъупшэрэри. Зао-ми, гъаблэми, лэныгъэми кылыжъы-гъэу, ахэм ятыркьохэр зытелэхэм непэ ягугъу умышIыныр емыкIушхоу кысшIошIы. Зэо мэшIошхоу кIуагъэм кыыхэкIыжъыгъэу тилэжъхэр бэп. Ахэм ясатырхэр илъэс кьэси нахъ макIэ мэхъух. Ащ фэдэхэм тыналэ атетэжъу-гъэгъэт, ахэм кьарыкIуагъэм тиньб-жыкIэхэр нэлэуасэ фэтэжъугъэшIых. БлэкIыгъэр зымышIэрэм непэрэ щылэкIэр дэгъоу кыгурылоштыгъ, акъыл хыхыштыгъ, ригъэгъушпысэгъэтэп, ригъэ-гушхоштыгъ.

ДзэкIолI чаным бэмышIэу юбилей гушIуагъо илагъ. Ионыгъом и 27-м кы-зыхъугъэр илъэс 85-рэ хъугъэ. А гушIуагъор илахылхэм, иныбджэгъу-хэм дагошыгъ, фэгъушIуагъэх, хъохъу гушIы дэхэхэр кыфауагъэх, фэ-лъэлэуагъэх. Тэри Тэшъу Азмэт ты-фэлъало жьышхъэ насыпшылоу джы-ри бэрэ кытхэтынэу.

ХЪОДЭ Сэфэр.

Сурэтым итыр: Тэшъу Азмэт.

(Къызыкӕлӕгъытӕ
тыгъэгъазэм и 4-м
къыдӕкӕгъыгъӕ номерым ит).

— Ар Иофӕп, тыкӕжымӕ, зэхӕтфын.

— Укытеӕстӕтыба тиш?

— Хъау. Сылӕсыт. Джӕф-рӕ сӕрырӕ шъуапӕ тыкӕзсыжыт. Зышъуыгъӕгъу, гъолыжыгъом тызӕлӕжыт.

Язӕрӕгъӕхырӕ хъатӕ шымылӕу гъогу зӕфӕшъаф къӕзыкӕлӕжыгъӕхӕр шагум шызӕлӕжыгъӕх. Шы кӕпцӕхӕр зельӕгъухӕм, Тыкӕм къыгурыуагъ: къӕкӕуагъӕхӕр шысын хъакӕх. Хъакӕшым исхӕм шӕуфӕс зарехым, зӕкӕри къызӕхӕтӕджӕгъ.

— Фӕсыжъаппи, Тыкӕр,— лы нӕкыппи пӕкӕшхом ыӕпӕ къыфицӕгъ.

Лыр ышӕжыгъ Тыкӕм: иш зыкӕиутыгъӕгъӕр ары. Ыкӕом лъаплӕм фӕдзу, итӕмкӕи ыӕпӕ къыубытыгъ, ари римыгъӕкӕоу ӕаплӕи къырицӕкӕгъ, зӕрилӕгъурӕр гопӕшо шыхъоу ынӕхӕр къылыдыкӕгъӕх. Къопцӕ фыжъ зӕшӕомыгъӕми къӕбӕр тӕзӕкӕлӕ къыхигъӕхъожыгъ: — Йейуӕ сигуапӕ хъау, кӕощ лъаплӕ, сызӕрӕбгӕодӕхъа!

— Нахыбаӕо шъухоу зӕхсхыгъ, тӕдӕ шъухыгъӕх?

— Улӕугъӕхъш, модӕр унӕм зышӕгъӕпсӕфы, — шъхъ ышӕгъ нӕмытӕм. Пӕблӕ шъонӕкӕыр зытӕдзӕгъ пхъӕ пӕкӕлор лъхъанчӕм хъакӕитӕр тегупсӕфыхъӕгъӕх адыгабзӕкӕлӕ къызырегъӕжъжыгъ.

— Лыхъукӕл Тыкӕр, къысфӕппшӕгъӕр сшыгъупшӕрӕп, сӕспӕуфӕ сшыгъупшӕрӕп. Сиунагъуи шыгъуазӕ фӕсшыгъ, — егупшысӕмӕ, гушы-ӕхӕр ягугъоу зӕппӕгъуцӕз, лъӕгъӕкӕуатӕ. — Къумал псӕукӕу сыкыбдӕпсӕугъ. Сыд уиукӕлӕми усыукӕын сыгу хӕлыгъ. Генералым къысфигъӕпытӕгъагъ. Джа генерал дӕдӕм ешӕ укызӕрӕдӕпсӕугъӕр, дзӕми псынӕкӕу хизы хъугъӕ. Къыппшӕнӕныр хӕгъӕкӕи, къыпптӕлӕн хъӕхъуцтӕп. Уилыгъӕ пачыхъӕм нӕсыгъ. Тыкызфӕкӕуагъӕр джы шъхъахыгъӕу къыосӕн: сӕ Джаурхъаблӕ сыкышыхъуыгъ.

— Ермӕлхъаблӕба зыфӕппорӕр? — кӕупцӕжыгъ Тыкӕр. — Ары! Ермӕлхъабл. Сцӕр урыскӕлӕ — Иван Григорьевич, ермӕлыкӕлӕ — Ованес Гайкович. Сыполковник. Сигъуси полковник, ыцӕр Алексей Григорьевич, адыгабзӕкӕлӕ — Хъарунӕкӕо Ауес. Сызыхъыдзӕм щӕрыонӕкӕлӕ макӕлӕ къызкӕлӕзгъахӕрӕр. Ащ пай усыукӕынӕу сыкызкӕлӕгъӕкӕлӕгъӕр. Ау Тхъӕм тыкӕнӕнӕу ыуагъӕти, тыкӕнагъ, Тхъӕм ыуж оры сыкӕззгъӕнагъӕр, Тыкӕр! Шухъафтын тигенерал къыпфысигъӕхыгъ, ащ ыуж гушыӕл псау пкӕлӕлырысхъынӕу къыпшыгъуыгъӕу сыкыгъӕкӕуагъӕшъ, ышъхъӕшыгу къыпфисхыцт!

— Поручик, принеси винтовку, — мӕкӕ лъӕшкӕлӕ полковникыр джагъӕ. Лъӕтемытӕу къӕмлан кӕхъӕшхо цыпитӕм бзӕпсхӕр ахӕлӕу къыгъӕси, полковникым къыфицӕгъ. Бзӕпситӕм ателункӕи, зӕпӕлыдыжъӕу шхонч тегӕпсыхъагъӕ къыдыхыгъ. — Мары генералым къыпфысигъӕхыгъӕр, инджылыз винтовк, окӕау мао. Тыкӕр

шхыпцӕи, шъабӕу еупчӕлыгъ:

— Мырыштын сипаӕо зӕрӕпӕбгъӕлӕзсыкыгъагъӕр?

— Хъау. Ари винтовк, ау мырӕп.

— Къӕозгъӕхыгъӕм ыгу къемыонӕу сфӕлӕж, мый фӕдӕ шхонч кӕракӕлӕ сыфаеп. Сӕсыем сыгу ебгъӕрӕп.

— Сӕ сиш зӕрӕхӕбгъӕфагъӕр ара? — шхыпӕ тхъагъӕпцӕыр ыӕупӕ ригъӕчӕкӕи, къӕупцӕлӕгъ полковникыр.

— Ары. Къӕзгъӕшӕлӕгъӕм цыф сымыукыгъӕу шъыдыджӕ згъӕпсӕолӕн шхонч хъарзынӕр?

— Мӕзыкӕомӕ уряошт.

— Къол тшкырӕп.

— Мышгъӕм, шъыхъӕм уряошт. Макӕлӕ мӕзым хӕсыр? Ешӕлӕ пшӕоигъор ешӕ, Тыкӕр, ау сӕмыхымӕ, сыгу къеошт. Уичӕлыфӕ стельӕу хъадырхъ сымыгъӕкӕжъ, сыолӕу.

— Хъун. Къӕгъан. Сидӕпкӕ пӕрӕлӕгъ дӕхӕ фӕшӕу.

— Дӕхӕ фӕшӕкӕлӕ хъуцтӕп. Неуц шакӕо тызыкӕлӕ, иуакӕлӕ угу рихышцт. Европӕм шыфӕлазӕх шхонч шыным.

бар къыгъӕкӕлӕкыгъ. Мӕздӕгу адыгӕхӕм зӕрашшымы, чыристан диныр зӕралӕжырӕми цигъӕгъозагъӕх.

Щыс горӕ фӕмышцылӕу къӕупцӕлӕгъ:

— Къоли шъошка?

— Нтӕа, дошх, дохъу, — къыриложыгъ.

— Тобӕ, — ыгъӕшӕлӕгъоу хӕшӕтыкӕи, упцӕлӕком цигъӕтыжыгъ.

— Тызышцыфӕ чыплӕм, тызыфаем фӕдиз чыгу пачыхъӕм къытитышцт! Ори хӕны уфӕхъушцтӕп, укытхӕхъӕм, Лыхъукӕлӕр, — джыри кӕба-рым къыригъӕгъӕзӕжыгъ ермӕлым.

— Ай нахыбӕрӕ игугъу къӕмышыжымы хъут. Щыфӕр пцӕнӕу къытехъӕ дунаим, пцӕнӕуи ехыжы. Аршин закъу фӕтӕжыкӕр.

— Пкӕо къыфӕбгъӕнӕжыын уфит. Пӕхъужы лы къӕхъушцт, къӕгоошцхӕп десятиӕхӕр, фаемӕ ышӕшцт, ыгъӕлӕжъшцт. Шъуилӕпкӕ фырикъунышъ, къӕлыжышцт!

— Сыфаеп чыгум сырыгу-

лӕлӕм идӕгъуыгъӕ шымыгъупшӕу, нӕплӕгъуы икӕодыкыгъ.

— Тыгъужъ пӕугъи уилӕу зӕхсхыгъӕ, Тыкӕр, тӕбгъӕлӕгъуыгъӕмӕ, сигопӕшцыгъ.

— Джӕф зегъӕнӕгъуаджӕ. Ымышӕрӕ цыфхӕм мыцӕлышъу афӕшъы.

— Имыкӕсӕмӕ, едгъӕзышцтӕп. Тимыгъусӕми, мӕзышхом тызӕшӕкӕлӕн къыхӕкӕлӕн. Зы унашӕо сиӕ, угу рихышцтӕм сшӕрӕлӕ нахъ.

— Къӕло узыфаер. Тыхъа-зыр мӕзым тежӕнӕу.

— Тышышцт! Ори укыддӕшӕсышцт.

— Хъау, — ыдагъӕп Тыкӕм. — Лъӕс шӕкӕлӕнӕр нахъ тӕрӕз. Шым уигъӕохъут нахъ, ишӕуагъӕ къыокӕлӕтӕп.

Тыгъӕр мыгъуӕу къыкӕопши, пцӕгъор игъорыгъоу зӕбгырыфыгъ. Бжыхъӕ мӕфӕ ошӕу дахӕм пкӕыр къыгъагъӕу, гур къыгъӕпсынӕкӕу зыкызӕлӕуыхыгъ. Лӕуцӕлӕу мӕзым хӕсыр зӕкӕлӕ къызшыушыжырӕ лъӕхъанӕти, сакъӕу заплъыхъӕшцыгъ. Къыздикыгъӕри гъӕу-нӕфыгъуау, мӕз ӕаплӕм ыгу-

— Шӕагъоба адӕ джы. Пшхынӕу Тхъӕм къыгъӕхъуыгъӕр гоныхъӕп. Зым зыр ышхыжыынӕу дунаир гъӕпсыгъӕ. Блӕгъоужӕу шымылӕр къӕкӕоны зыуигъӕукына адӕ? Еу!

Къӕлӕгуы римыгъафӕу ишхонч пӕкыхъӕ къызбгырыуи, ыльӕкӕуипцӕ дӕгъӕзыгъӕу пцӕныр къычӕидзыгъ. Къӕхъушцым егупшысӕгъу римыгъафӕу, къӕшӕлӕгъӕр шӕошъхъу-гъоыгъ. Пцӕныр шӕуабынӕу, къӕзӕкӕхӕм якъамӕхӕр къыра-хыгъ.

— Сӕ сыукыгъӕр сӕ шӕо-сыбзыжыгъ.

— О-уиу, Тыкӕр, уишхонч ылӕ кӕакоу нӕмысышъуӕу къысшыхъуыгъ. Слӕзгъуыгъӕр шӕошъхъуыгъуай. Ипцӕшӕо егъӕчӕргъуыкӕлӕ сенӕгуе винтовкӕм фӕдӕу.

Тыкӕр ӕушхыпцӕкыкыгъ нахъ зи къариложыгъӕп, ащ нахъ хӕмышыкыкыгъ, уизабытыгъӕ къӕсӕлӕшӕо хъыригъӕкӕлӕу.

Апӕрӕ зӕлӕлӕгъу афӕхъу-гъагъӕр чыӕлӕ-чыӕлӕу къыдӕ-оежы, полковникым зиушгъӕ-фыжыгъ. Зӕ огъуыкӕлӕ кӕозу зӕрӕригъӕшын ыльӕкышцыгъӕр зӕхишӕжыгъ. Мӕфӕ псӕум зӕрӕзӕкыгъуыгъӕхӕм рырӕзӕгъ. Тыкӕм илӕи гъӕпсыкӕи ишӕруакӕи нӕрылӕгъу къызыфӕхъум, лъытӕныгъӕ-гуфӕ-бӕныгъӕу фырилӕм фӕдиз хъӕуагъӕу кӕагъӕзӕжыгъ. Щӕагъо зӕрӕшмылӕр, адыгӕм ятӕ зыукыгъӕр ихъӕкӕлӕм къыгъӕгъунӕзӕ ыпсӕ зӕрӕфитышцыр ешӕми, джы нӕрылӕгъоу шыгъуазӕ хъугъӕ. Арӕу шытми, итхъаматӕхӕм ямыдӕлӕн фитыгъӕп, къӕзӕкӕхъу гъусӕ къыфашыгъӕхӕм къол ӕальмӕкышхӕхӕр яшыкӕлӕм апышӕлӕгъӕу ыӕлупшыжыгъӕх.

— Тыкӕр, «хъӕкӕлӕр зышхӕхӕкӕлӕ, пцӕаблӕм еплъы», адыгӕхӕм аӕо, — иӕоф зӕриу-хыгъӕр къыгъӕнафӕу, къыхидзӕгъ пӕлакӕо къӕкӕуагъӕм.

— Хъӕкӕлӕм икӕӕкӕлӕн ежъ иӕоф, икӕжыын бысымым иӕоф зӕралӕри зышчымыгъӕгъупш, — шхыпцӕлыгъӕ Тыкӕр.

— Ашыгъум зы чӕш пай оркыныкӕо зытшыжыынӕп, тӕрӕзба, Ауес, — еупчӕи къӕбӕр-таем.

— Олахы пӕжыгъ, — къыгъӕжыгъ ащи.

Джыри зы мафӕрӕ зӕдӕшӕ-кӕуагъӕхъу, ермӕлыр къӕу-цӕлӕгъ:

— Сыгукӕлӕ сыкъыонӕкӕо-къушцыгъ, Тыкӕр, сшӕошъ-хъӕкӕуагъ къысӕппшӕгъӕр, ау спсӕ къызӕрӕбгъӕнагъӕм пай пфӕсымышӕн шыӕп, спсӕкӕлӕ чыфӕ къыстебгъӕфагъӕшъ, сӕспӕуфӕ сыпфӕчырӕшцт. Ти-щӕрыуакӕлӕм хъатӕ зӕрӕрӕм-гъӕхъырӕми, унахъ сакъ, унахъ губзыгъ, Тхъӕм шӕу уелӕгъу, цыфыпсӕ бгъӕгъуыгъӕпышъ, сӕри Тхъӕр къыздӕлӕн.

— Зӕкӕлӕ Тхъӕм темыльхъ. Силажы симылажы къысты-ралъхъ зӕриуагъӕр зышчы-мыгъӕгъупш. Зы ӕоф хӕлӕ къызфӕппорӕм, егъӕзыгъӕджӕ пӕкӕлӕуагъӕм фӕшӕлӕ уигъӕпшы-нӕтӕп, ау уешакӕоу уукыкым, шъхъафы. Ар къаймӕт мафӕм шызӕафыжыын. Ай кӕуи зыми къӕбар къыхыгъӕп, тынӕсмӕ, тшӕн. Ахырӕри мӕгугъӕ, зы-хырӕри мӕгугъӕ, угугъӕзӕ ушыӕт.

(Джыри къыкӕлӕгъытӕ).

КЪАТ Теуцожъ

ДЖЭФ

Повесть

— Фӕлӕзӕнхӕба зао шӕхъу зымышӕхӕрӕр? Къӕло ыдж ятӕнӕрӕ лъӕлор.

— Кавказым заор шытыу-хыгъӕкӕлӕ икӕурӕп, пыибӕ тӕл, джыри тызӕошт. Укытхӕхъӕмӕ, уишӕогъӕшхо къӕкӕлӕнӕу пӕшӕхӕм алыгъи, узгъӕдӕлӕнӕу сыкыгагъӕкӕуагъ, сӕорӕр къыпхъӕнӕу сӕгугъӕ. Тидзӕ нахъ лъӕш дунаим тетӕп, къыте-хъошцтӕп ыкӕи.

— Джаурхъаблӕ укышы-хъугъӕмӕ, адыгӕмӕ якъӕбар дӕгъоу пшӕн фае.

— Дӕгъушӕу сӕшӕлӕ! Сымы-шӕмӕ, зӕхӕпхырӕба адыгабзӕм сызӕрӕрыгушыӕлӕрӕр? Сятӕ сятӕжы адыгабзӕ ашӕшцыгъ. Лӕшӕлӕгъуитфым кӕхъуыгъ тыкызышъухъӕтыхъагъӕр.

— Цыф сыукынӕу сызӕр-фӕмыер къызышӕнӕсыгъӕр нӕлӕп, ори укызырӕнӕгъӕ шӕыкӕлӕр хӕшӕо-унашӕо хъугъӕ. Цыфыр Тхъӕр ары къӕзыгъӕхъурӕри зыгъӕлӕжырӕри. Нахъ гона-хышхо шыӕп лажӕ зымылӕм ыпсӕ бгъӕгъуным. Тхъӕм изсӕфӕд джаури быслъымӕни. Къӕзгъӕшыгъӕм зӕхидзыжы-на? Лажӕр зыер ежъ цыфӕр ары! Ушъхъагъуишъ кӕаугупшысышъ, чыгу джӕнӕтӕу Тхъӕм къаритыгъӕр зӕтырахы! Джары заор къызырыкӕлӕрӕр.

— Зыми уигъӕмысӕшцтӕп, Тыкӕр. Нахъ лъӕшым ӕашӕр ий. Теклорӕр аумысырӕп.

— Сянӕ псӕуз тхъӕлӕнӕ сигъӕшшыгъӕгъ, пӕз пыгъу цыф сишхончыпӕ фӕсымышӕнӕу. Сятӕ мырары шыс. Сянӕ ыужы сян-сят джыри. Шысых сиунӕкӕошхӕр, сикъоджӕ-гъужхӕр. Си Тхъӕ згъӕшцытӕп. Тыухыгъӕ, ай нахыбӕрӕ игугъу къысфӕмышыжъ.

Чӕщыр зӕрӕхӕкӕотагъӕм елпытыгъӕу, къӕбӕртаеми икӕ-

шыӕлӕнӕу. Сиӕо заӕо, — къыу-хыгъ Тыкӕм.

Нӕф къӕшшыным тенӕцыхъӕ хъугъӕу, хъӕкӕхӕм чӕш рӕхъат агъотынӕу къафӕлӕлӕуи, купышхор зӕбгырыкыжыгъ. Лыхъукӕлӕхӕр, яостыгъӕхӕри агъӕкӕосӕжыхи, ягъолпыпӕхӕм якӕжыгъӕх.

Пӕсӕу кӕтӕаджӕу есӕгъӕ дзӕкӕлӕлӕхӕри бысымхӕри ӕуитхыхи, къӕмысысхӕу чы-ягъӕхӕми, игъом кӕтӕджы-жыгъӕх, хӕчъыгъӕ кӕахӕ-кыгъӕп.

Къалмыкышӕим ыуж яӕшӕ-шъуашӕхӕм яупхъухи, мытхы-тхыхъӕу шӕкӕлӕм зыфагъӕп-сыгъ. Шъхъаныгъупчӕз ӕухы-гъӕкӕлӕм пцӕдыжыпӕ жыы ӕшӕлӕр пкыӕнӕ-лынӕр ыгъӕу-шъӕбӕу къырихъӕшцыгъ. Ишӕ-рӕхъхӕр цӕлӕзӕ, адыгӕ кужӕу блӕкӕлӕрӕм полковникитӕр къызыригъӕплӕкыгъ. Хӕшӕе лулӕ кыхъашхоу ӕугъор къы-зӕрыутысыкӕлӕрӕр ӕугъӕнагъӕу ягъунӕгъу Быгъусатӕкӕо Хъӕ-напцӕлӕ цуитӕлӕ ныбӕушцӕм яцы-паошцыгъ. Тхъагъӕпцӕу ермӕ-лым къыдзыгъ:

— Щӕрыо шыӕп нахъ, нӕцӕабгъӕба лулӕр ӕуебгъӕхы-кӕлӕ, жыы хъарзынӕр еупцӕлӕпы, — ежъ зӕрӕмытутынашъори къыкӕлигъӕтхъызӕ, къыгъӕ-жыгъ.

Тыкӕм ишхонч пӕкыхъӕ къӕуагъ. Хъӕнапцӕу зилулӕ ӕурагъӕхыгъӕр къӕгъумтӕы-мыгъ:

— Шыхыт зызышыгъӕри къысӕшӕрыо. Пшъхъӕ шӕуакӕлӕ узымыгъӕсӕгъӕм, джынабыт! Узӕшӕрыоужыын умыгъотырӕ-м, яу джа зыукыкын зыгу хӕ-лмыгъӕм.

Цукур къӕмылӕгъоужӕ охъу-фӕ Быгъусаткӕом игъумыгъун зӕппӕгъуыгъӕп. ӕуитӕ къышыӕз

зӕгу кӕохъужъ шъӕджашъӕ кӕитӕджи, къафиузенкыгъ. Ыцӕхӕр къыӕопыиыкыкы. Шакӕлӕхӕр гъусӕ иӕкӕлӕ гугъӕхъу, тӕкӕлӕрӕ ежагъӕх, ау изакъу.

— Еу, Тыкӕр, умыгъӕ-кӕжъ, — зӕхих кӕодыеу зы-къыфигъӕзӕгъ полковникым.

— Къомӕ сиӕоф ахӕлӕп.

— Лӕлӕ пцӕрыр умыгъӕ-кӕжъ, сӕ сшхышцт.

— Пшкытмӕ, о еу. Шъхъадж ыгу рихырӕр илахъ маф. Сӕ пцӕны сызыфаер.

— Ухъуко. Адыгӕми къа-ӕуитӕтӕыкӕлӕу къолыр ашхы-шцыгъ. Пегъӕмбар Мыхъамӕт къышъуӕиыгъӕзыгъ... Ашыгъум инджылыз шхончӕу ӕум-пӕм пшыгъӕм къеплӕ иуакӕлӕ.

Къошхом лъӕбӕкӕу римы-гъӕдзыжӕу, ынатӕлӕ пхыриути, зӕхигъӕфагъ.

— Пӕлӕгъуыгъӕба инджылы-зым ыкӕуачӕлӕ. Шыдӕжӕн ӕоф иӕп. Нахъ чыжыагъӕми, ыпсӕ хиутышцыгъ.

Тебанӕхи, къӕзӕкӕхӕм кӕор зӕхаупкӕлати, яшӕкӕлӕ ӕальмӕ-кышхӕхӕм аралъхъагъ.

Бӕкӕлӕ ыуж кымынӕу, мӕзпӕн пшӕ псыгъо дахӕ, уц къӕшъ-хыжыгъӕкӕлӕм шыхъоу алӕ-гъуыгъ. Чыжъӕ хъазырти зыдӕ-шцыгъыр полковникитӕр зӕнӕ-кӕожыгъ. Тыкӕм ишхонч нимыгъӕсынӕкӕлӕ гугъӕхъу къы-ралӕуагъ:

— О уипсагъи хъазыр, Лыхъукӕлӕр.

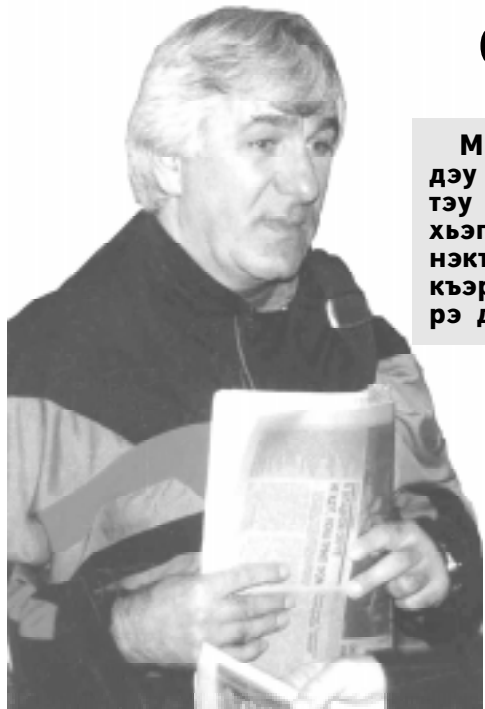
Пцӕным сакыныр чымынӕу зӕ-тӕо ышъхъӕ къыӕлӕтыгъ, цынагъо шымылӕу гугъи, хъу-ным пидзӕжыгъ. Зышъо пӕшӕлӕтрӕ пцӕным идӕхагъӕ цыгушӕуыкӕлӕу, игуи егъоу Ты-кӕр шытыгъ.

— Лажӕ зымылӕ хъайуан су-рӕтӕр гонахъ, — зӕхих кӕодыеу къыжӕдззыгъ.

Гандбол

ДЖЭНЧЭТЭ СУЛТАН ФЭГЪЭХЫГЪ

Мыекъопэ гандбол бзылфыгъэ командэу «Адыифыр» зэхэщэгъэным, ылэз пытэу тегъэуцогъэным зилахышлу хэзышы-хьэгъэ Джэнчэтэ Султан фэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэр тыгъэгъазэм и 4 — 6-м Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэм-рэ дзюдомрэкIэ институт щыкIуагъэх.

ЕшIэгъухэр рагъэжъэнхэм ыпэкIэ зэхахьэм кышыгушылагъэх СССР-м изаслуженнэ тренерэу, педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу Кобл Якъубэ, Мыекъуапэ иадминистрация физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ иотдел ыцIэкIэ Анатолий Лелюк, Джэнчэтэ Султанэ иныбджэгъуштыгъэу, АР-м гъэсэнэгъэм-рэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ икIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэ идиректорэу ХьакIэмызэ Аслъан.

ЦыфышIоу, цыхьэшIэгъу ныбджэгъоу, исэнэхбат шIу ылэгъоу, патриот шыпкызу Джэнчэтэ Султан зэрэщытыгъэр, игъонэмысэу идунай ащ зэрехъожьыгъэр къэгъушылагъэхэм къаIуагъ. Ащ ыгъэсэгъэ спортсменкэхэр дунаим, Европэм ячемпионкэх, Олимпиадэ джэгунхэм медальхэр къащыхыгъэх. «Адыифым» тIогъогогъо ящэнэрэ чIыпIэр Урысыем изэнэкъокъухэм къащыдихыгъ. Султан ригъэжъэгъэ Юфыр Адыгеим шылагъэкуа-тэ, Мыекъуапэ испорт еджапIэу N 1-м, къалэм испорт классхэм пшъашъэхэр гандболым ащыфагъасэх. Лъэпкэ ансамблэу «Нартым» адыгэ къашъохэр зэхэхьэм кышышIыгъэх.

Суперлигэм щешIэхэрэ командэхэу «Лада» Тольятти, «Ростов-Дон», Ростов-на-Дону, «Кубань» Краснодар, «Адыиф» Мыекъуапэ тикъалэ щызэнэкъокъугъэх. ЕшIэгъухэр зэраухыгъэхэр:

«Адыиф» — «Ростов-Дон» — 22:31
«Адыиф» — «Кубань» — 29:25
«Адыиф» — «Лада» — 21:33
«Лада» — «Ростов-Дон» — 28:25
«Лада» — «Кубань» — 27:23
«Кубань» — «Ростов-Дон» — 35:38.

Апэрэ чIыпIэр «Ростов-Доным» кыдихыгъ. «Ладэр» ятIонэрэ хъугъэ, «Адыифым» ящэнэрэ чIыпIэр кыфагъэшъошагъ.

Зэнэкъокъумэ язэфэхьысыжъ фэгъэхыгъэ зэхэхьэм АР-м физкультурэмкIэ

ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу, Джэнчэтэ Султан дэгъоу зышIэщтыгъэ Джармэкъо Юсыф кызэрэщылагъэу, шIэжъ тилэным, ныбжыкIэхэр патриотэу плугъэнхэм афэшI ащ фэдэ зэнэкъокъухэр джырэ уахьтэ лъэшэу тищыкIагъэх.

ХагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кыдэзыхыгъэмэ кубокхэр, анахь дэгъоу ешIэгъэ спортсменкэхэм нэпэплъ шIухьафтынхэр афашыгъэх. Къыхагъэщыгъэ спортсменкэхэр: Эльвира Ищенко «Ростов-Дон» — ар «Адыифым» щешIэщтыгъ, С. Джэнчатэм ыгъэсагъэмэ ащыщ, Ирина Смирнова — «Кубань», Юлия Климова — «Лада», Анна Буряченко — «Адыифым» икIэлэпчъэIут. Илэсыбэ хъугъэу гандбол зэрешIэрэм фэшI «Адыифым» икапитанэу Галина Мельникова шIухьафтын шъхьаф фашIыгъ.

«Ростов-Доным» икIэлэпчъэIутэу Габисовам, «Кубань» щешIэрэ Смирновам, «Адыифым» игандболисткэу Гарбуз, Тольятти кыкIыгъэ спортсменкэхэм зэнэкъокъухэр ашIогъэшIэгъоныгъэх. Командэ зэфэшъафхэм ахэтхэми, зэшъэшъэгъух, яшъэфхэр кызыфалугатэх. Турнирым зэрэхэлъжъагъэхэм ишIуагъэкIэ ныбжыкIэхэм ялэпIэсэныгъэ зэрэхагъахьорэ ауплэкIугъ.

Сурэтым итыр: Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Джэнчэтэ Султан.

Футбол

Шэмбэтым аублагъ

Къалэу Мыекъуапэ футболымкIэ изэлухыгъэ кIымэфэ зэнэкъокъухэр тыгъэгъазэм и 5-м, стадионэу «Юно-тым» щаублагъэх. Апэрэ купым команди 8, ятIонэрэм командэ 12, ящэнэрэм командэ 22-рэ ащешIэщт.

Зэнэкъокъухэм якъызылэхын фэгъэхыгъэ зэхэхьэм Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Муратэ кызыщэгъушIэм, ти Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан ыцIэкIэ ешIэгъумэ ахэлэжъэрэмэ къафэгъушIуагъ. Адыгеим ифутбол зыкырагъэлэтынэу афилуагъ.

Мыекъуапэ иадминистрация ипашэу Михаил Черниченкэм тиспорт псэуалъэхэм зызэраушъомбгъурэм осэ ин ритыгъ. Партияу «Единая Россия» апэрэ чIыпIэр кыдэзыхырэ командэм сомэ мин 50 шIухьафтын зэрэфишIыщтым спортым пыщагъэхэр щигъэгъозагъэх.

Апэрэ купым зэрэщешIагъэ-

хэр: «Урожай» — МФК — 8:0, «Шагъдый» — МГТУ — 3:2, «Мыекъуапэ» — АРГ — 2:2.

ЕшIэгъухэм судьяу ялагъэхэр: А. Бородин, М. Васильченко, Хь. Шэуджэн.

ИлэсыкIэ ешIэгъум къэлапчэм Iэгъуар апэу дэзыдзагъэхэм ащыщых Батырбий Рустем, Ахбэ Дмитрий, Игорь Киселевыр, Константин Кухарчук, нэмыкI-хэри.

ЯтIонэрэ купым зэрэщешIагъэхэр: МГГТК-УВД — 2:3, «Спортмастер-2» — 3:3, «Радуга» — «Кавказ» — 2:2, «Квант» — «Джокер» — 1:5, «Картон-рэр» — «Газпром» — 7:0, «Зарем» — «Звезда» — 1:1.

Зичэзыу ешIэгъухэр тыгъэгъазэм и 12 — 13-м ялэщтых. Апэрэ купым зэлукIэгъухэр сыхьатыр 11-м стадионэу «Юностым» щаублэщтых.

Нэклубгъом итхэр
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

«Адыгэ макъэм»
ипчыхъэзэхыхь

Филармонием непэ щыIэщт

Лъэпкэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ишIушIэ пчыхъэзэхыхьэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние непэ щыкIошIт. Къыблэ шъолырым, адыгэхэр зыщыпсэххэр хэгъэгумэ ащызэлъашIэхэр артистхэу Кушъэкъо Симэ, Нэхэ Тэмарэ, ЛIыбзыу Аслъан, Нэхэ Анжеликэ, Барцо Руслъан, Эльдарэ Ай-дэмыр, Еутых Вячеслав, Нэгъуцу Сэидэ, Дзыбэ Мыхьамэт, нэмыкIхэри концертым хэлэжъэщтых. Пчыхъэзэхыхьэм кыыхахырэ ахъэммкIэ гъот макIэ зилэхэм, унэгъо лужъухэм «Адыгэ макъэр» къафыратхыкIыщт.

— Тигуапэу «Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхыхьэ тыхэлэжъэщт, — кытаIуагъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние иорэдылохэу Нэхэ Тэмарэрэ Кушъэкъо Симэрэ. — Искусствэр зикIасэхэм ямызакъоу, лъэпкэ Юфыгъохэм агъэгумэ-кIыхэрэр залым чIизэу концертыр кIонэу тэгугъэ.

Артистхэм къалэу, къуаджэу концерт кызыщатырэр макIэп. Налшык, Краснодар, Щэрджэскъалэ, нэмыкIхэми тиорэдылохэр арагъэблагъэх. Арэу щытми, «Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхыхьэ хэлэжъэнхэр япшъэрылъ лъапIэу зыфалъэгъужьы.

Концертыр Урысыем инароднэ артистэу Кукэнэ Мурат зерищэнэу зегъэхъазыры. Лъэпкэ гушшысэр пхырищызэ, адыгэ шэгъ-хабзэхэр ащ кылотэщтых, юмoryр зикIасэхэм къэбар гъэшIэгъонхэр зэхыхьыщтых.

ШЪУЕБЛАГЪЭХ НЕПЭ
ФИЛАРМОНИЕМ. ПЧЫХЪЭЗЭХАХЪЭР
СЫХЪАТЫР 18.30-м АУБЛЭЩТ.

Сурэтым итхэр: Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Нэхэ Тэмарэрэ Адыгеим изаслуженнэ артисткэу Кушъэкъо Симэрэ.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдэзыгъэжIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ ЮфхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэхэр тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур. Крес-
тьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыдэшыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ЮфхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэlorы-
шIапIэ, зэраушъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэр-
рэмрэ яеплбыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышIт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхьа-
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
5664

Индексхэр
52161
52162

Зак. 4296

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00